

המפתח

לחיות באור הפרשה

עם תורה דעתיקה
סתימאה דעתיקה
לאתגליא לעתידי-לבא

י"ז בעז"ה ע"י "מכון אור האורות"
רבינו נחמן מברסלב זיע"א

האזנה

B48148@gmail.com

ל'לקוטי-מוהר"ן' על התורה ומועדיה

עם 'לקוטי-תפלות' על הפרשה

- לעשות מהתורה: 'תפלות' - ולהעלות שעשועים פאלו להשם-יתברך שלא עלו לפניו מימות עולם -

גליון 87

פרשת לך לך תשב"א

"לך לך מארצה וממולדתך ומבית אביך,
אל הארץ אשר ארצה"
"אחד היה אברהם" (יחזקאל לד, כג)

מפתח עניני ופסוקי הפרשה:

לך לך מארצה | תקל בתקלא | 'ארץ-ישראל' סגלה ל'בנים' | אברהם
אבינו קבל מה' לב של מעלה, ולא היה לו רק 'לב חושק' | אחד היה
אברהם, יחידי בעולם | לך לך, לילך רגלי | טוב ללון במדברות של
ארץ-ישראל, מלישב בפלטין של חוץ-לארץ | ואברכה ואגדלה
שמך | ואת הנפש אשר עשו בחרן, אברהם מגיר האנשים ושרה
הנשים | היה מקרב בני-הנעורים להשם-יתברך | תבערת הלב של
אברהם אבינו | הלוח נסוע הנגבה | ויהי רעב בארץ | וירד אברהם
מצרמה | אשה יפת מראה את | ויראו המצרים את האשה כי יפה
הוא מאד | שרי פרעה | וינגע ה' את פרעה | ויעל אברהם מצרים |
"ויהי ריב וגו'" והפגעני אז בארץ | ארץ כנען | אחרי הפרד לוט
מעמו | עין משפט | ויבא הפליט, זה עוג | ויגד לאברהם העברי |
וירק את חניכיו | אברהם ואליעזר | וירדפם עד חובה | אם מחוט
ועד שרוף געל, ציצית ותפילין | אברהם היה שונא מומן | ולא
תאמר אני העשרתי את אברהם | העשירות של סדום | ומלכי צדק
מלך שלם הוציא לחם ויין, והוא כהן לא-ל עליון | אתה כהן
לעולם, הפהנה נתנה לאברהם | והאמן בה' | ויחשבה לו צדקה | על-
ידי אמונה זוכה לבנים | ראש למאמינים | בחרת באברהם | במה אדע
| ותרדמה נפלה על אברהם | ודור רביעי ישבו הנה | ועבדום וענו
אתם, שעבוד מלכות | מפני שרי גברתי אנכי ברחת | כי שמע ה'
אל עניך | ותלד הגר לאברהם בן וגו' | ויקרא אברהם שם בנו וגו'
ישמעאל | אני אל-שדי | התהלך לפני והיה תמים | והיה שמך
אברהם, כי שרה שמך - עקר הולדה תלוי בה"א | שרה על כל
העולם | 'שרה' בחינת 'שיר' | בימי 'אברהם' ה'שכינה' נקראת
בשם 'שרה' | מצות ברית מילה | ראש לנמולים | 'מילה' ו'ארץ-
ישראל' | בעצם היום הזה | אברהם אהבי | 'אברהם' הוא בחינת
'למעלה מן הזמן' | חסד לאברהם | 'אברהם' 'אבוא רם' | אברהם
רמ"ח אברים | בהפראם, באברהם | מטבע של אברהם אבינו

א. ח"א מד - 'אברהם' הוא ראשון להשגת 'ארץ-
ישראל', כדאיתא בזהר (לך-לך עח): "תקל בתקלא עד
דאתגליא לך". [שקל וצרה במאזני שקלו, והשגית והתבונן, לעמד
על ברור מהות ארץ-ישראל - ולא היה יכול להשיגו ולעמד בדבר. כיון
שראה הקדוש-ברוך-הוא התעוררותו ותשוקתו, מיד נגלה עליו ואמר
לז: "לך לך" וכו' - לחקר ולדעת שרש נשמתך וכו' - וגלה לו ספר
יצירה וכו', ומשם השיג אלקותו יתברך וכו' וכו'. (על-פי פרוש 'מתוך
מדבש', עירשם).] **[תפלה א]**

ב. ח"א מח - 'ארץ-ישראל' סגלה ל'בנים', כמו
שאמרו רז"ל (ראש-השנה טז: על בראשית יב, א): "לך לך
מארצה" - "ושם תזכה לבנים" (רש"י בראשית שם) - כי
"נחלת ה' בנים" (תהלים קכו, ג). **[תפלה ב]**

ג. ח"א קמב - 'אברהם' שהיה ראש לגרים, ולא
היה לו ממי ללמד, ולא היה לו רק ה'לב, שהשק
מאד לעבודת-הבורא - קבל מה'לב של מעלה,
שנקרא: "ספר הזכרון" (מלאכי ג, טז).

ואז לא היו שום צדיקים בעולם, והיה נכתב על ה'לב,
מה שחדשו הנשמות קדם הבריאה.

ועל-בן נקרא 'אברהם אבינו': 'צור', כמו שכתוב (ישעיה
נא, א): "הביטו אל צור חצבתם", "זה אברהם" (רש"י

שם) - פי הוא בחינת: "צור לבבי" (תהלים עג, כו), פי לא היה לו רק לב חושק' להשם יתברך.

ועליבן כל הצרים נקראים על שמו, ונקראים (תהלים מז, י): "נדיבי עמים עם אלקי אברהם", בחינת: "נדיב לב" (שמות לה, כב) - פי אין להם רק מה שלבם נכסף להשם יתברך, כמו אברהם. [תפלה י]

ד. ח"נ השמטה בתחלת הספר - "אחד היה אברהם" (יחזקאל לג, כד) - ש'אברהם' עבד השם, רק עלידי שהיה 'אחד', שחשב בדעתו: "שהוא רק יחידי בעולם!" - ולא הסתפל בכל על בני העולם, שפרים מאחרי השם, ומונעים אותו, ולא על אביו ושאר המונעים - רק כאלו הוא אחד בעולם!

וכן כל הרוצה לכנס בעבודת השם - אי אפשר לו, פ"אם עלידי בחינה זו, ש'חשב: "שאין בעולם פי אם הוא לבדו יחידי בעולם!"

ולא יסתפל על שום אדם המונעו, כגון אביו ואמו, או חותנו, ואשתו, ובניו, וכיוצא. או המניעות שיש משאר בני העולם, המלעיגים ומסיתים ומונעים מעבודתו יתברך. וצריך שלא יחוש ויסתפל עליהם בכל, רק יהיה בבחינת: "אחד היה אברהם", כאלו הוא יחיד בעולם! [תפלה ג]

ה. שיחות הר"ן רלט - אומר: "שלא כמדת הקדוש ברוך הוא, מדת בשר ודם" (ברכות ה. ועוד הרבה בש"ס). פי האדם, פשעושה לעצמו מלבוש, אזי בתחלה פשהוה חדש חשוב אצלו ביותר. ואחר כך כל מה שמזקין אצלו המלבוש, נתקלקל בכל פעם יותר, ונתמעט חשיבותו בכל פעם כשמזקין.

אבל הקדוש ברוך הוא, ברא את העולם. ובתחלה היה העולם מקלקל, ואחר כך בכל פעם נתתקן העולם, ונחשב העולם אצלו יותר - פי אחר כך בא 'אברהם' 'יצחק' ו'יעקב', ואחר כך משה רבנו עליו השלום וכו'. וכן בכל פעם באים צדיקים, ומתקנים בכל פעם את העולם יותר ויותר. ונחשב בכל פעם אצלו יתברך העולם ביותר. ואחר כך בסוף יבוא משיח במהרה בימינו, ואז יהיה גמר תקון העולם.

ו. חיי מוהר"ן טו - פעם אחת אמר רבנו ז"ל: יש שנדמה להם: "שרוצין ונכספין מאד לבוא לארץ ישראל, אם היו יכולים לפע לשם בהרחבה, אבל לא בצער ודחק!"

ובאמת אין זה רצון שלם. פי מי שרוצה לבוא באמת לארץ ישראל, צריך לילך גם 'רגלי', וכמו שנאמר לאברהם (בראשית יב, א): "לך לך" וכו', 'לך' דיקא.

ז. 'מי מוהר"ן' ח"ב מט - ספר לי אחד מאנשי שלומנו: שהיה אצל רבנו ז"ל בעת שכבר אחז בדרך

נסיעתו הקדושה לנסע לארץ ישראל, ונמצא אז איש אחד מאנשי שלומנו, עשיר קצת ומיחס גדול, ונתאוה מאד לנסע עם רבנו ז"ל לארץ ישראל והרבה עליו רעים לבקש: "שיקה אותו עמו לארץ ישראל!"

ענה ואמר רבנו ז"ל להאיש הנ"ל: "אתה חפץ לנסע לארץ ישראל, מפני מה אין אתה נוסע?! - השיב לו: "אם תקחו אותי עמכם, אסע עמכם מיד!"

ענה רבנו ז"ל ואמר לו: "מה טעם יש לך שאתה רוצה לנסע לארץ ישראל, בודאי מוכרח שיש לך טעם, פי הלא גם ישמעאלים וערביים נוסעים לארץ ישראל! - והשיב לו מה שהשיב!

ואחר כך נודעו רבנו ז"ל, והפך פניו מאיש הנ"ל, ודבר אל העולם בהתלהבות גדול, וכל דבריו היו כגחלי אש כדרכו, וענה ואמר: כשרוצים באמת לבא לארץ ישראל, יאמר: אם אקה אותו יסע? - כך רוצים לבא לארץ ישראל?

הלא כשרוצים לבוא לארץ ישראל, צריכין לילך רגלי - פי השם יתברך אמר לאברהם (בראשית יב, א): "לך לך מארצה וממולדתך וכו', אל הארץ" - "לך" דיקא, שצריכין לילך רגלי ממש כדי לזפות לבוא לארץ ישראל. ואמר זאת בהתלהבות גדול מאד.

והנה דבורים אלו, חזקו את לבי מאד בענין הנסיעה לארץ ישראל וכו'.

ח. באור הלכות ח"א קנה - אברהם אבינו עליו השלום, לעצם הפלגת מעלתו ועבודתו, נתגלה לו השגת קדשת הארץ, והאיר והזריח בו פאור נגה שהולך ואור בכל שעה יותר, כפי עבודתו והתעוררותו שנתעורר לעבד בכל יעת.

ובתחלה נתגלה לו עלידי עבודתו בדרך כלל, שהשם יתברך מצמצם את עצמו מאין סוף עד אין תכלית, להיות שכינתו בנקודת מרכז הארץ, שנבחר לו מפל הארצות.

עד שנתעורר ונתחבב בעיניו להשיג ולראות את הארץ, מה הוא, והיכן הוא - עד שפעל בחפתו והתעוררותו בעשית דבר השם, לשמע בקול דברו אשר הראה ונגלה לו אחר כך את הארץ, לבא ולהגיע לשם.

וגם לפי זה תבין ותתבונן במאמרי חז"ל (בראשית רבה לט, א): שכאשר סבב השם יתברך שחזר משם מהתגברות הרעב, הכרח להמתין ולהתעכב שם חמשה שנים, אשר הרבה אז את רצונו וכספו והתעוררותו הנ"ל לבא לשם בכל פפלים.

והיה צועק ואומר (שם): "טוב ללון במדברות של ארץ ישראל, מלישב בפלטין של חוץ לארץ!" - פי

פליזה, הוא לרב ועצם הכלים, המכרחים לקדשה עצומה ונודאה בזאת.

שאַר עניני "אַרץ־יִשְׂרָאֵל" - נמצאים בפרשת שלח

"וְאַבְרָכָה וְאַנְדֹלָה שְׁמֹד" (בראשית יב, ב)

ט. ח"א נט, ה - וזה פרוש (בראשית יב, ב): "וְאַבְרָכָה וְאַנְדֹלָה שְׁמֹד", ופרש רש"י: "וְאַבְרָכָה, בְּמִמּוֹן - פִּי עֵקֶר גְּדוּל הַשֵּׁם וְהַנֶּפֶשׁ, הוּא עַל־יְדֵי עֲשִׂירוֹת'."

"וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַחֲרֹן" (בראשית יב, ה)

"אַבְרָהָם מְגִיר הַנְּשִׁים, וְשָׂרָה מְגִירַת הַנְּשִׁים" (רש"י; תרגום יונתן; בראשית רבה לט, יד)

י. ח"א לא, ה - וזה פרוש (בראשית יב, ה): "וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַחֲרֹן". וזהו, והוא בחינות 'בְּיַחְדָּוָן' וכו'. והוא עֵבֶד 'תּוֹלְדֵיךָ', בבחינות (בראשית יב, ה): "וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַחֲרֹן". פִּי ה'חֲרוֹת' תְּלוּיָהּ ב'בְּרִית' וכו'. - ומי שהוא בבחינת 'בְּרִית', אִזִּי: "חֶסֶד מֵתְנַגֵּל בְּפֶמָּה דְאִמָּה" (זהר אדר"ב נשא קמב), בבחינת (תהלים פט, כט): "לְעוֹלָם אֲשֶׁמֶר לֹא חֶסֶדִי וּבְרִיתִי נֶאֱמַנְתָּ לֹא".

ובשביל זה נתנה מדת 'חֶסֶד', ל'אַבְרָהָם', פִּי הוּא הִיָּה רֵאשׁ לְמַאֲמִינִים, וְרֵאשׁ לְנִמְלוּלִים'.

ובשנתגלה ה'חֶסֶד', הינו: ה'אהבה' וה'השתקקות', בבחינות (שירי-השירים ב, ה): "פִּי חוֹלַת אֶהְבָּה אָנִי" - אִזִּי הוּא עוֹשֶׂה נְפֻשׁוֹת, בבחינות (בראשית יב, ה): "וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ" - הינו: שְׁעוֹשֶׂה נְקֻדּוֹת לְאוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה'.

פִּי 'אוֹתִיּוֹת' בְּלֹא 'נְקֻדּוֹת', בְּגוֹף בְּלֹא 'נֶפֶשׁ', שֶׁאִין לָהֶם שׁוּם תְּנוּעָה וּפְעֻלָּה בְּלֹא 'נֶפֶשׁ' - פֶּן הַצְּטָרְפוֹת וְזוּגָן שֶׁל ה'אוֹתִיּוֹת', אִין לָהֶם פֶּח אֶלָּא לְפִי ה'נְקֻדּוֹת'. וְה'נְקֻדּוֹת' הֵן ה'אהבה' וְה'כְּסוּפִין', בבחינות (שירי-השירים א, יא): "נְקֻדּוֹת הַכֶּסֶף", וְה'כְּסוּפִין' הֵן ה'נֶפֶשׁ', בבחינות (תהלים פד, ג): "נִכְסְפָה וְגַם פָּלְתָה נֶפְשִׁי".

ולפי ה'כְּסוּפִין' פֶּן ה'נְקֻדּוֹת', אִם כּוֹסֵף לְדַעַי, עוֹשֶׂה ה'נְקֻדּוֹת' רָעִים, וְאִזִּי נְצַטְרָפִים ה'אוֹתִיּוֹת' וְנִזְדוּגָיִם לְעֲשׂוֹת 'פְּעֻלוֹת רָעוֹת'. וְאִם כּוֹסֵף לְשׁוּב בְּתַשׁוּבָה, נַעֲשֶׂה 'נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת', נֶפֶשׁוֹת טוֹבוֹת, וּמֵתְנוּעָעִים ה'אוֹתִיּוֹת', וְנִזְדוּגָיִם לְעֲשׂוֹת 'פְּעֻלוֹת טוֹבוֹת'.

יא. ח"א נג - לזכות לשלמות הדעת, הוא על־ידי 'גֵּרִים', כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַז"ל (תענית ז, מכות י): "וּמֵתְלַמֵּי־דִי יוֹתֵר מִכֻּל". פִּי עַל־יְדֵי שְׁכַל־אֶחָד מִקְשָׁה וְשׁוֹאֵל, פִּי כֹּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ מְנִיעָה לְעַבּוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְצָרִיף לְהַשִּׁיב לְכָל אֶחָד עַל שְׁאֵלוֹ - עַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁלָם דַּעְתּוֹ. וְעַל־יְדֵי־זֶה זֹכָה לְבָנִים, פִּי "קָטָן אִינוּ מוֹלִיד" (סנהדרין סח:), פִּי אִין לֹא דַעַת הַשְּׁלָם. אֶף כְּשִׁזְכָּה לְדַעַת הַשְּׁלָם, זֹכָה לְבָנִים.

ובשביל זה 'אַבְרָהָם' וְשָׂרָה טָרְחוּ עֲצָמָן לְגֵיר גֵּרִים, "שֶׁהוּא הִיָּה מְגִיר אַנְשִׁים, וְשָׂרָה מְגִירַת נְשִׁים" (בראשית רבה לט, יד) - פִּי עַל־יְדֵי־זֶה הַשְּׁלִימוֹ דַּעְתָּם, וְנִתְקַרְבוּ לְדַעַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְזָכוּ לַח"א (שנתוספו ה"א ע"ל שְׁמֹד), וְזָכוּ לְבָנִים - פִּי עַל־יְדֵי ה'גֵּרִים' נִתְגַּדַּל דַּעְתָּם כְּנ"ל. [תפלה ד]

יב. ח"א נה, ה - עקר קיומו של ה'דעת' - על־ידי ה'אבות', שֶׁהֵם: 'חֶסֶד', 'גְּבוּרָה', 'תַּפְאֵרֶת'. - 'חֶסֶד', הִינוּ בְּחִינַת 'אַבְרָהָם', שְׁצָרִף לְלַמֵּד חֻכְמָתוֹ לְאַחֲרָיִם, וְלְקַרְבָּם תַּחַת כֹּנְפֵי הַשְּׂכִינָה, בְּבְחִינַת (משלי לא, כו): "וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָה", וְאָמְרוּ חֲז"ל (סֵפֶה מֵט:): "זֶה הַלּוֹמֵד עַל־מִנְתָּ לְלַמְּדָה". - וְזֶה בְּחִינַת (בראשית יב, ה): "וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַחֲרֹן". - 'גְּבוּרָה' וְכו'.

יג. ח"א נט, א - המשתדל לקרב ולעשות נפשות, בבחינת (בראשית יב, ה): "וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַחֲרֹן" - הוּא בּוֹנֵה בְּחִינַת 'הַיְכָל הַקֹּדֶשׁ'.

קדש' - זֶה בְּחִינַת (ישעיה ד, ג): "וְהִנּוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֹאמַר לוֹ". הִינוּ: זֶה שְׂבַנֵּי־אֶדָם נִשְׂאָרִים דְּבוּקִים ב'יראה שלמה' עַל־יְדוֹ, אֶף־עַל־פִּי שֵׁשׁ כְּפָה וְכְפָה שֶׁנִּפְלוּ מִקְדֻשְׁתָּם, אֶף־עַל־פִּי כֵּן מֵאֵלוּ שֶׁנִּשְׂאָרוּ ב'יראה שלם', עַל־יְדֵי־זֶה: "קְדוֹשׁ יֹאמַר לוֹ".

ו'היכל' - זֶה בְּחִינַת ה'כְּבוֹד' שֶׁנִּתְכַּבַּד הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹכָא בְּזֵהָר (יתרו ט:): "כֵּד אֵתִי יִתְרוֹ, כֵּדִין אֵתִיקָר שְׁמָא דְקֹדֶשׁ־אֲבִרֵי־הוּא".

וְזֶה בְּחִינַת (תהלים צו, ג; דְּבָרֵי־הַיְמִיִם־א טז כד): "סִפְרוּ בְּגוֹיִם אֵת כְּבוֹדִי" - שְׁעַל־יְדֵי שְׁמִקְרָבִים עֲצָמָן לְעַבּוֹדַת־הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ אֶלּוּ ה'רְחוּקִים' - זֶהוּ 'כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ'. וְה'כְּבוֹד' זֶהוּ בְּחִינַת 'הַיְכָל', בְּבְחִינַת (תהלים כט, ט): "וּבְהַיְכָלוֹ כָּלוּ אָמַר כְּבוֹד".

יד. ח"א נט, ה - כשנתגדל שמו ונפשו, על־ידי זה כל הנפשות תאבים להכלל בנפשו ובשמו.

וְזֶה פְּרוּשׁ: (משלי יט, יד): "בֵּית וְהוֹן נְחֹלַת אַבוֹת" וְכו' - זֶה הַכַּח מְקַבֵּל מֵה'אַבוֹת' שֶׁהִיוּ מְגִירִים גֵּרִים, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב גַּבִּי 'אַבְרָהָם' (בראשית יב, ה): "וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ".

וכתיב (שם לז, א): "וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאַרְץ מִגְרֵי אָבִיו", וְאֵיתָא בְּמִדְרַשׁ (בראשית רבה פד, ד): "מְלַמֵּד שֵׁי־אַחַק גֵּיר גֵּרִים", וְזֶה: "מְגִירֵי אָבִיו".

וכתיב ב'יעקב' (שם לה, ב): "וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֵל בֵּיתוֹ וְלֹאֲשֶׁר עִמּוֹ" - הִינוּ ה'גֵּרִים': "הִסִּירוּ אֵת אֱלֹקֵי הַיְכָר".

טו. ח"ב עב - ה'גֵּרִים' באים מ'קדשת הזוג' של הצדיקים, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (בראשית יב, ה): "וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר

עשו בקרן, ואיתא (על פסוק הזה, בזהר שלח קסח):
"שאברהם ושרה בעת שהיו עקרים, הולידו מזווגם
נפשות הגרים".

טז. תיימותרן שצה - ענה ואמר רבנו ז"ל:
'אברהם אבינו היה לו גם כן יסורים גדולים
ממעשיות כאלו (כלומר: כמו ענין המעשיות והיסורים שעוברים
עליו), פי אברהם אבינו היה גם כן מקרב בני
הנעורים להשם יתברך, פי "היה מגיר גרים" (בראשית
רבה לט, ידט; פד, ד; במדבר רבה יד, י; ועוד).

וירבו (של אברהם אבינו) היה: שהיה בא בתוך העיר, והיה
רץ בתוך העיר, והיה צועק: "הוי הוי, געוואלד".
והיו רצים אחריו כמו שרודפים אחר המשגע, והוא
היה טוען עמהם הרבה: "שהם כלם בטעותים
גדולים!" - פי היה בקי בכל השכליות והסברות של
דרכי העבודה הורה שלהם, ודרכי טעותיהם וכו'. והיה
מוכיחם ומראה להם: "שהכל טעות!"

וגלה להם האמונה הקדושה האמתית. ונמשכו
אחריו קצת בני הנעורים, פי זקנים לא היה מקרב,
פי כבר נשרשו בטעותיהם הרבה, וקשה להשיבם
מדרךם עוד.

והיה הולך מעיר לעיר, ובני הנעורים רצו אחריו.
והיו אביהם ונשותיהם חולקים עליהם על אלו בני
הנעורים, פי אמרו עליהם: "שיצאו ליתרבות דעה'
ונשתמדו!" - עד שהיו מרחקים אותם מאד. עד שקצת
'בני הנעורים' חזרו לסורם, מחמת היסורים שהיו להם
מביתם מחותנם ומאביהם ומנשותיהם וכיוצא, וקצתם
נשארו אצלו ונדבקו בו.

והיה אברהם אבינו עוסק בזה הרבה, לגלות
האמונה הקדושה בעולם. והיה מחבר ספרים הרבה
מאד על-זה, אלפים ספרים וכו' וכו'.

יז. בונבי-אור, אנשי-מוהרן (ספורים ממוהרנ"ת ז"ל,
ב) - מוהרנ"ת ז"ל דבר פעם אחת: מיתבערת הלבי של
'אברהם אבינו עליו השלום - שהוא היה הראשון
שזכה לעבד את בוראו יומם ולילה במסירת נפש,
ולפרסם שמו יתברך ויתעלה בעולם.

ובתוך שיחתו הקדושה, ענה אחד לפניו בלשון צער
וגניחה: "ההיאך לוקחין לב פזה"?! - גער בו ואמר
אליו: "גם אתה יש לך לב פזה, אלא שאין אתה
מלכב אותה!" [דו האסט אויך דאס הארץ, נאר דו באהאקצט עם
נישט!]

פי הבחירה חפשית אצל כל אדם, וכל אדם אפלו הגרוע
שבגרועים, יש בכחו לזכות למדרגה הגדולה שבגדולות,
וכמו שאמרו חז"ל (תנא דברי אליהו רבה פכ"ה): "שצריך כל

אדם לומר: 'מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי'".
[תפלה י]

יח. אבני-הברזל (בסוף הספר, ספורים ממוהרנ"ת ז"ל
שספר רבי נחמן מטולטשין) - מוהרנ"ת ז"ל אמר: אברהם
אבינו עליו השלום, כשישב עם אנשים שקרבם תחת
כנפי השכינה, היה אומר להם: "תדעו: שכל הארץ
הזאת, ינחיל השם יתברך לזרעו!" - לא האמין לו אף
אחד על-זה! - ובכן אומר אני לכם מה שיהיה עוד
לעתיד, תדעו: "כשיבא משיח צדקינו, יוסדו עוד
'ישיבות' שילמדו בהם ספרי רבנו ז"ל.

"ויסע אברהם הלך ונסוע הנגבה. ויהי רעב בארץ,
וירד אברהם מצרימה לגור שם, כי כבד הרעב
בארץ וגו'. ויראו המצרים את האשה כי יפה הוא
מאד. ויראו אתה שרי פרעה, ויהללו אתה אל
פרעה וגו'. וינגע ה' את פרעה" (בראשית יב, טז-י"ד-ט"ז)

יט. ח"א סב, ה; ח"א קסג - לפעמים מנח ה' דבור'
ומוכן לצאת, ואינו יוצא דרך ה'פה, כי אם דרך ה'ערה'.
כי יש 'שכלש קלפות' שרוצים תמיד לתפס ה'דבור'
לעצמם, בפרט דבור הקדוש מאדם גדול, פי אצלם
כל הדבורים יפים ונאים וחשובים ורוצים לתפסם, מכל-
שכן כשהדבור נאה באמת. - פי המצריים שהיו כלם
שחורים, אלו לא היתה שרה יפת-תאר כל-כך, גם כן
היתה חשובה בעיניהם מאד.

וה'דבור' הוא בחינות 'שרה', לכל-אחד לפי ערכו, יש
שהוא בחינות "שרה לאמת" (ברכות יג), שהוא מושל
בדבור שלו על עיר ומדינה, ויש שהוא בחינת "שרה על
כל העולם כלו" (שם), ויש שהוא "שורר בביתו" (אסתר
א, כב). אך אצלם ה'מצרים' שכלם שחורים ושפלים, כל
הדבורים חשובים ורוצים לתפסם.

ועקר 'תקון הדבור', הוא על-ידי ה'תענית' - פי עקר
יניקת הקלפות, אינו אלא מאחורי הקדשה.
וכשמגבירים ה'תאוות' על האדם, הוא התגברות
ה'קלפות' על הקדשה.

וראשי התאוות - הם ה'שכלש קלפות', 'שכלשה שרי
פרעה': 'שר האופים', ו'שר המשקים', ו'שר
הטבחים' - שהם 'קנה', ו'ושט', ו'ורידין' - שהם
בחינת 'תאוות אכילה ושתיה', שהם 'דאשים', שכל
התאוות נמשכים אחריהם.

ויניקתם: מ'פרע"ה' שעומד 'אחורי הקדשה', שהוא
אותיות ה'ער"ף, הינו 'אחורים'. - ועקר יניקתם:
מ'ה'דבורים' - פי 'קנה' ו'ושט' ו'ורידין', הם סמוכין
ל'חמשת מוצאות הפה'.

ומחמת שאלו ה'שרים' הנ"ל שהם 'שרי פרעה',
סמוכים ל'ה'דבור' - אזי תכף שרואין את 'שרה',

היפיי". דהיננו: מי שאינו נשמר מ"פי הנשים, יש לו תאוות של אלו החנות של שקר. ו"ראה' הוא הפך מזה, כמו שכתוב (שם): "שקר החן והבל היפי, אשה יראת ה' היא תתהלל".

ועל-כן אברהם ויצחק כשפאו למקומות שלא היו שם יראות, ותכף כשרצו לכנס לשם הרגישו זאת - על-ידי שהתחילו להרגיש לפי ערך גדל קדשתם, יפי הנשים - ועל-כן הרגישו שאין שם יראת, ועל-כן אסרו על-עצמן זוג נשותיהן כאחותו.

"ויעל אברם ממצרים" (בראשית יג, א)

כא. ח"א ח, ה - כשהצדיק רוצה להשפיל הרשע, הוא מכרח לירד להמדה רעה ההיא שהגביר עליו הרשע, להכניעה ולקלקל הצנור ההוא של הרשע שמקבל משם חיותו.

ועל-כן מכרח שיהיה זה הצדיק, 'צדיק גמור' שאין בו שום רע - למען לא יהיה כח לה'רוח-סערה, שהוא ה'רוח-חיים' של הרשע, לשלט ולחזיק חס-ושלום להצדיק, בעת שיוורד להמדה רעה של הרשע לקלקלה.

כי אין להרע שום תפיסה ואחיזה בה'צדיק גמור, ואין לו מקום לאחז בו. - וגם מהמדה רעה בעצמה שיוורד להכניעה, אין לו שום תפיסה חס-ושלום. רק מה שיוורד לתוכה, הוא להכניעה ולהשפילה, בבחינת (בראשית יג, א): "ויעל אברם ממצרים" (עין לקוטי-תורה להאר"ז'ל בפרשתן - ועין לעיל מ'לקוטי-מוזכרין ח"א סב, ה; ח"א קטג).

"ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט, והפנעני והפרזי אז ישב בארץ" (בראשית יג, ז)

כב. ח"א יד, יב - כשזוכין ל'שלום הפללי', יתבטל כל ה'משא-ומתן' מן העולם, כי כל ה'משא-ומתן' שב'עולם, הוא מ'העדר השלום', כי אי-אפשר שיהיה רצון המוכר והקונה שונה, כי זה רוצה למכר וזה רוצה לקנות.

נמצא: שכל ה'משא-ומתן' וה'סחורות', הוא רק על-ידי בחינת 'מחלקות', שאין 'שלום' בין ה'רצונות'.

וזה בחינת (בראשית יג, ז): "ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט, והפנעני אז בארץ". 'פנעני' בחינת 'סוחר', כמו שפרש רש"י על פסוק (הושע יב, ח): "כנען בידו" וכו'. הינו: על-ידי בחינת 'ריב ומחלקת', בחינת: "ויהי ריב" וכו', על-ידי-זה: "והפנעני אז בארץ" - על-ידי-זה יש 'סוחרים' ומשא-ומתן בעולם.

אבל לעתיד-לבא שיהיה השלום המפלא בעולם - אז יתבטל ה'משא-ומתן', כמו שכתוב (זכריה יד, כא): "ולא יהיה כנעני עוד".

שהוא ה'דבור' - אזי 'יפה' ונאה בעיניהם, ותופסים אותו ל'פרעה', כמו שכתוב (בראשית יב, טו): "ויראו אתה שרי פרעה, ויהללו אתה אל פרעה".

פי ה'שלשה שרים' - הם 'קנה', ו'שט', ו'ורידין', ותופסין ה'דבור' לה'ערף, וממשיכין ה'דבור' ל'גלות מצרים', בחינת 'מצר הגרון', בחינת (תהלים סט, ד): "נחר גרוני", ואינו יכול לדבר שום דבור לפני השם-יתברך.

והנה: כשה'דבור' הוא 'דבור הקדוש', בחינת 'שרה', שהיה 'שכינה' עמה - אף שהיה צר לאברהם מאד בעת שנלקחה, עם-כל-זה, ידע ובטח בהשם שהוא טובה גדולה שנתפסה לשם, שנעשה מזה נחת גדול להשם יתברך וכו', שלקטה משם ניצוצות הקדושים (עין לקוטי-תורה להאר"ז'ל בפרשתן).

אבל אם הוא דבור פשוט - אפשר שיתפסו אותו לשם, וכמעט ישתקע שם חס-ושלום, אם לא שיבוא צדיק אמת שיש לו כח להוציאו משם.

ואז צריך להדביק ולהסתיר 'אחורי הקדשה' שלא יינקו. ו'דבקות אחורי הקדשה' - היא על-ידי ה'תענית' וכו' (עין בפנים).

ועל-ידי ה'תענית' שמרעיב עצמו - ממשיך מימי החסדים' ללחלח הגרון, ואז יוכל לדבר.

וזה בחינת (בראשית יב, י): "ויהי רעב בארץ" - הינו: בחינת 'תענית' שמרעיב עצמו. - וזה הוא 'דבקות אחורי הקדשה', כי 'הוי"ה אלקי"ם' בחינת 'אחורים', מספר 'רע"ב' וכו'.

"וירד אברם מצרימה" - הינו: 'הורדות מימי החסדים', ללחלח 'מצר הגרון', להוציא את ה'גרון' מבחינת: "נחר גרוני" (תהלים סט, ד). בבחינת (בראשית שם, ט): "הלוך ונסוע הנגבה", ללחלח ה'נגיבה' וכו'.

ואז כשנתדבקין 'אחורי הקדשה', שאי-אפשר להקלפות לכנס לשם ולינק, ואז נתגליון ה'פנים' של הקדשה. ואז (שם שם, טו): "ויראו אותה שרי פרעה" (בראשית שם, הנו: שאלו ה'שרים' הנ"ל, רואים את יופי הוד הדבור, "ויהללו אתה אל פרעה" (שם). וכל זה הוא מכון מהשם-יתברך, כדי להוציא בלעם מפייהם וכו'.

וזה (שם שם, יז): "וויננע ה' את פרעה". וזה (משלי לא, ל): "אשה יראת ה' היא תתהלל", בחינת: "ויהללו אותה אל פרעה" - אין זה אלא בשביל: "תנו לה מפרי ידיה" (משלי שם לא), הינו: להוציא ניצוצות הקדשה מביניהם. (ועין עוד בפנים בשני התורות).

"הנה נא ידעתי: כי אשה יפת מראה את"

(בראשית יב, יא)

כג. ח"א ס, ג - כל ה'חנות של שקר', באים על-ידי 'הבל היפי', בבחינת (משלי לא, ל): "שקר החן והבל

כג. ח"א רעז - ארץ ישראל, לפעמים נקראת: "ארץ פנען" (בראשית יז, ח), ולפעמים נקראת "ארץ סתם".

הינו: פשיש מחלקת - אזי נקראת: ארץ פנען, בחינת פאן עני, כמו שאמרו רז"ל (פסחים ג.) על פסוק (זכריה יז, כא): "ולא יהיה פנעני", "אין פאן עני" - וזה על-ידי מחלקת, כי מחלקת אחת דוחה מאה פרנסות" [מוזב בספר של"ה מסכת יומא בשם חז"ל].

וזה בחינות (בראשית יג, ז): "ויהי ריב בין רועי מקנה אברם ובין רועי מקנה לוט, והפנעני אז בארץ" - שעל-ידי הריב והמחלקת, על-ידי-זה: "והפנעני" וכו', כי אזי נקראת בחינת ארץ פנען כנ"ל. אבל פשיש שלום, אזי נקראת בחינת ארץ סתם, ואזי היא בחינת: "ארץ נתנה יבולה" (תהלים סז, ז), שנותנת פחותיה לכל יבול הארץ.

"זה אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו"

(בראשית יג, יד)

"כל זמן שהרשע עמו היה הדבור פורש ממנו" (רש"י; תנחומא ויצא י)

כד. ספר-המדות, עניני הרחקה מרשעים -

[א] על-ידי זהירה מלתן תקיעת-פה, יזכה למדת הבטחון. גם על-ידי שלא יתחבר עם רשעים (בסוחר טו).
[ב] אשה ששנאין מעשי רשעים בעיניה, על-ידי זה נפקדת (הריון ה).
[ג] גדול יכול ללמד מרשע, אבל קטן לא (למוד לב).
[ד] הספר שאדם רשע למד ממנו, אל תלמד ממנו, כי האותיות הם ירשיעו אותך (למוד פב).
[ה] מחלקת בא על-ידי חבורת רשעים (מריבה נח).
[ו] כשאדם מתפלל במנין, שיש שם רשעים, לפעמים הם משליכין אותו למטה והסגלה לזה: שיגביה ידיו למעלה בשעת התפלה (נפילה יב).
[ז] פשיש רשע בבית, אזי נסתלק מהצדיק מעין התורה (צדיק מד).
[ח] כל טובתן של רשעים, רעה היא אצל הצדיקים (צדיק ע).
[ט] מה שלפעמים הקדוש-ברוך-הוא אינו שומע תפלת הצדיק, כדי שידחה בזה את הרשעים, שישארו ברשעותן (צדיק קמה).
[י] כשמדבר עם רשע - על-ידי הכל פיו, נתגשם (קלפה יא).
[יא] הרחק מרשעים, כדי שלא תתפס בעונשם (הרחקת-רשעים ב).
[יב] מי שערב בעד רשע, נופל לידי תאוות-נאוף, גם נופל לחלשה (הרחקת-רשעים ח).
[יג] כשלא תחבר את-עצמך לישקרנים הידועים לך - על-ידי-זה תזכה להבין את הצבועים (הרחקת-רשעים יא).
[יד] מי ששונא את המסיתים, בודאי לא ידבק בו דבריהם (הרחקת-רשעים יב).
[טו] מי שמרחק את-עצמו מרשעים - הקדוש-ברוך-הוא עושה לו ישועה (הרחקת-רשעים יד).
[טז]

תרחיק מלדור בבית שדר בו רשע (הרחקת-רשעים טז).
[יז] אל תדבר עם המסיתים, אפלו להזכיקם ולקרובם (הרחקת-רשעים יז).
[יח] התחברות רשעים, מזיק לעבודת-השם-יתברך (הרחקת-רשעים יח).
[יט] נאה ומתקבל לקדושי-השם, שיעשו מסך ומגן, עד שממנו יברח כל איש מציק ורשע (הרחקת-רשעים יט).
[כ] מי שאינו מבין רשעת הרשעים הצבועים, הוא מתעב (הרחקת-רשעים ח"ב א).
[כא] הצבועים גורמים פאביעינים, להמוני-עם הטועים בהם (הרחקת-רשעים ח"ב ב).
[כב] צריך אדם לשמר את-עצמו: מלנשק את-עצמו עם רשעים - כי על-ידי הנשיקה, נעשה ביניהם התקשרות גם לאחר מיתה (הרחקת-רשעים ח"ב ג).
[כג] יש בני-אדם שהם מינים ואפיקורסים גדולים, אבל הם אינם מגלים את אפיקורסות, ואין בן-אדם יודע לשמר את-עצמו. אבל על-ידי מדת הצניעות, אדם נצול מאלו האפיקורסים (הרחקת-רשעים ח"ב ד).
[כד] הרשעים אינם מבלבלים אותנו מעבודתנו בעבודת שיעוברים, כמו שמבלבלים אותנו במצוות שהם עושים, בשביל זה (סנהדרין נח): "גוי ששבת חיב מיתה" (הרחקת-רשעים ח"ב ה).

"ויבאו אל עין משפט הוא קדש" (בראשית יד, ז)

כה. ח"א ב, ה - עקר המחשבות-זרות, הם על-ידי קלקול המשפט - כי משפט הוא בחינת עיניו, כמו שכתוב (בראשית יד, ז): "ויבאו אל עין משפט". ועל-ידי קלקול משפט, בא קלקול לעיניו, כמו שכתוב (דברים טז, יט): "כי השחד יעור עיני חכמים" - זה בחינת מחשבות-זרות שבתפלה וכו'.

כו. ח"א מח - קדש" (בראשית יד, ז), תרגומו: "רקם" - לשון רקם וציר, בחינת צירי.

"ויבא הפליט" (בראשית יד, יג)

"זה עוג" (רש"י; בראשית-רבה מב, ח; תרגום יונתן)

כז. ח"א נה, ט - בשביל זה בחינת רשע בעוג, נקרא פליט, כמו שכתוב (בראשית יד, ג): "ויבא הפליט" - "זה עוג, שרצה שיהרג אברהם וישא את שרה" (בראשית-רבה מב, ח).

והקדוש-ברוך-הוא כבש משפטו ממנו זמן רב, עד זמן משה רבנו עליו-השלום. ובשביל זה נקרא פליט, בבחינת (איוב כג, ז): "ואפלטח לנצח משפטי" - שנמלט מהמשפט זמן כביר.

"ויגד לאברהם העברי" (בראשית יד, יג)

כח. ח"א סד, ב - על-כפן ישראל נקראים עבריים, על-שם שהם עוברים באמונתם על כל החכמות,

ואפלו על החכמות שאינם חכמות, הינו האפיקורסות
הבא מ'חלל-הפנוי'.

ועליבן השם יתברך נקרא (שמות ג, יח): **"אלקי
העבריים"**, מלשון (יהושע כה, ג): **"עבר הנהר"**, לשון
'צדדין'. הינו: שאלקותו מסבב גם על ה'חלל-הפנוי' הבא
על-ידי ה'צמצום' שצמצם האור לצדדין.

ועליבן ישראל נקראים עבריים - שעל-ידי אמונתם
שמאמינים שהשם יתברך אלקי העבריים - הם עובדים
על-פל החכמות, ועל מה שאינם חכמות כנ"ל.

"וירק את הניכיו" (בראשית יד, יד)
"זה אליעזר שהנכו למצות" (רש"י)

כט. ח"א יא, א - **"אמרי אנשי: למתא ירקא,
ירקא שקל"** [לעיר שגדל שם ירק הרבה, הבא ירק שלך למכור
(מנחות פה.)]. **"אמרי אנשי"** - שעל-ידי ה'אמירות'
והדבור של איש הישראלי, יאיר לו הדבור לכל
המקומות שצריך לעשות תשובה, שיוכל לעשות
תשובה.

"למתא ירקא" - למקומות שצריך לעשות תשובה.
'ירקא' הוא בחינת 'תשובה', כמו שאמרו במדרש
(בראשית רבה מג, ב על בראשית יד, יד): **"וירק את הניכיו,
אוריקן בפרשת שופטים"** [זינו במה שכתוב בפרשת שופטים,
שהוריקן מעברות שבגדים, הינו: 'שזרזם לעשות תשובה',
כי 'פרשת שופטים' נאמר על 'תשובה' (דברים כ, ח): **"מי
האיש הירא ורך הלבב"**, **"הירא מעברות שבידו"**
(סוטה מג).]

וזה: **"ירקא שקל"** - בחינת 'תשובת המשקל' -
שהדבור יאיר לו שיוכל לעשות 'תשובת המשקל'.

ל. ח"א יב, ד - **"וירק את הניכיו"** (בראשית יד, יד).
'אברהם', הוא בחינת 'מיון', בחינת 'הבוק'. **"וירק"**, זה
בחינת 'קו הירק שמקיף את כל העולם" (תנייני יב),
ו'**הניכיו"**, זה בחינת 'חסדים', כמובא במדרש (בראשית רבה
מג, ב): **"לשון 'הניכיו' (גטין פ"ט מ"ח - כנויו), ששמן אברהם
כשמו"** [בלם היו גרים, ונקראו 'אברהם' כשמו (מתנות כהונה)].

הינו: ש'קו הירק', מבחינת: **"אני הבצלת"** (שיר-השירים ב,
א), בחינת **"ירקה כהבצלת"** (זהר ויחי רכא. אמור קז),
בחינת **"אסתור ירקרקת"** (מגלה יג) - **זאת עליה יש
ל'שכינה' על-ידי 'הבוק ימיו' (עין בפנים).**

וזה בחינת (בבא-בתרא עג): **"ומורק מהאי להאי"** -
שימשיך 'קו ירק' מהאי, בבחינת: **"וירק את הניכיו"**.

לא. ח"א לא, ה - **יש שני בחינות ברית: א) בחינת
'אברהם', ב) בחינת 'אליעזר'.** 'אברהם' הוא 'ברית
עלאה' וכו'. ו'**אליעזר'** הוא 'ברית תתאה' - בבחינת
(שמות כג, כא): **"כי שמי בקרבו"**, **"שמו כשם רבו"**

(סנהדרין לח:), **שהוא 'הנוף' 'מט"ט'** (זהר בראשית כז, בלק
קפט: תקוני-זהר קיט: זהר-חדש רות). בחינות (בראשית יד, יד):
"וירק את הניכיו", בחינות (משלי כב, ו): **"הנהג לנער"**
וכו'.

"וירדפם עד חובה" (בראשית יד, טו)

"עלי-שם עבודה-זרה שעתידה להיות שם" (רש"י: תנחומא לד-ל"ג)

לב. ח"א כג, ה - **'עבודת-אלילים' היא 'חובה'**
(לשון הפסוק בראשית יד, טו), **שמכרעת את הכל לכף-**
חובה, וכל המתדבקין בה הם 'בעלי-חובות'.

כמו שאנו רואים בחוש: **שזה המשא תלוי בצואר בני-**
**אדם, שאין מסתפקין במוזנם, ולוין ממון מאחרים,
ונדמה להם שמשתפרין הרבה, ואחר-כך מתים
'בעלי-חובות'.** ואם אינם מתים 'בעלי חובות', הם
בחייהם 'בעלי חובות', ומטריחים את עצמם בטרחות
גדולות, ומספנים עצמם בספנת דרכים, בשביל שזכר
מעט, בשביל לשלם חוב אביהם, חוב 'עבודה-זרה' וכו'.

"ויבם וירדפם" (בראשית יד, טו) - **"ויאמר אברהם אל
מלך סדם וגו'. אם מחוט ועד שרוף נעל, ואם אקה
מכל אשר לך, ולא תאמר אני העשרתי את אברהם"**
(בראשית יד, כ"ב)

לג. ח"א ל, ד-ה: ח"א קלה - **לבוא להשכל
התחתון, 'הכמה תתאה', אי-אפשר כי אם על-ידי
'שנא בצע'"** (שמות יח, כא; משלי כח, טז), **שישנא הממון
בתכלית השנאה וכו'.** כי ה'שכל התחתון' הוא מסטרא
ד'מלכות', וכן **"שנא בצע"**, הוא מסטרא ד'מלכות' (תקוני-

זהר קכא). ומי שיש לו אותו החכמה, צריך להמשיך לתוכה חיות.
ועקר ה'חיות' הוא מ'אורי-הפנים'. ועל-יבן צריכין
להעלות ה'מלכות', בחינות 'הכמה תתאה', אל 'אורי-
הפנים' המאיר ב'שלש-רגלים' וכו'.

**ולפעמים שנופל חסיושלום בחינות ה'מלכות
דקדשה', בחינות 'הכמה תתאה' - לנלות של 'ארבע
מלכיות' וכו' - ומי יכול לסבל קול הצעקה והזעקה
הגדולה, כשנופל ה'מלכות' ביניהם חסיושלום. -
וצריך לראות לחתך ולהבדיל את ה'מלכות' מבין
ה'ארבע גליות', ולהעלותה משם. ועקר עלייתה, על-**
ידי בחינות ה'חסד' וכו'.

**ועליבן 'אברהם' היה 'איש חסד', והיה משתדל
תמיד לעשות 'חסד' - כדי להעלות ה'מלכות' מהם.
ועליבן רדף אחר ה'ארבעה מלכים', כדי להכניעם -
שהן בחינת ה'ארבע מלכיות דסטרא-אחרא'.**

**כי 'אברהם' היה 'שונא ממון', פי מאס 'ממון סדום',
כמו שכתוב (בראשית יד, כג): "אם מחוט ועד שרוף וכו',**

ולא תאמר אני העשרתי את אברם. כי אברהם תקן שחרית" (ברכות כו:), בחינת 'הכמה תתאה', שהוא בחינת 'שחרות' (עין בפנים), שזוכין על-ידי 'שוא בצע' פנ"ל. ועל-יכן יצא מ'אברהם': (א) 'יצחק'. (ב) 'ישמעאל'. (ג) 'יעקב'. (ד) 'עשו'. - שהם כנגד ארבע מלכויות שבקדשה' (פרי-עץ-חיים, חג המצות פ"ז). [תפלה ח]

לד. ח"א לה, ט - בשכר שאמר אברהם (בראשית יד, כג): 'מחוט ועד שרוף נעל, זכו בניו לשני מצוות: ל'חוט של תכלת', ול'רצועות של תפלין'" (סוטה יז. ח"לן פט.). - 'ועד שרוף נעל', תרגומו: "ערקתא דמסאני". וזה (בבא-בבא ק"א): "כד תמחי לינוקא, לא תמחי אלא בערקתא דמסאני" - הינו: כשאתה רוצה לשמר "המאור הקטן" (בראשית א, טז), בחינת 'ינוקא', הינו 'משא' ומתן באמונה, שלא יינקו ממנה החיצונים - לא תוכל אלא "בערקתא דמסאני", הינו: רצועות של תפלין' - הינו: שתמשיך 'חשמ' ל' מ' בינה לבא" (פתח אליהו) להלביש את ה'אמונה' (עין בפנים).

לה. ח"א ס, ד - בכל התורה כלה לא נזכר עשירות, פי-אם שלש פעמים. דהינו: אצל 'סדום', כמו שכתוב (בראשית יד, כג): "ולא תאמר אני העשרתי את אברם". ואצל 'רחל ולאה' וכו', ואצל 'שקלים' וכו'. פי "שליש שבפרקמטיא" (בבא-מציא מב) - הוא כנגד ה'עשירות' שזוכר אצל 'סדום', פי בסדום כתיב (איוב כח, ד): "הנשכחים מני רגל", פי הם רצו לבטל ה'משא-ומתן' שהוא בחינת 'רגל' וכו' - על-יכן צריך דוקא 'משא-ומתן'.

"ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין, והוא כהן לא-ל עליון, ויברכהו ויאמר: ברוך אברם לא-ל עליון קנה שמים וארץ" (בראשית יד, יח"ט)

לו. ח"א לד, ז - בקש הקדוש-ברוך-הוא להוציא כהנה מ'שם', ובשביל שהקדים ברכת אברהם לברכת המקום (בראשית יד, יח), נטלה משם ונתנה לאברהם, שנאמר (תהלים קי, ד): 'אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק'" (גדרים לב:).

וזהו כשתקדוש-ברוך-הוא נתן ה'כהנה' ל'פינחס', אמר: "הנני נתן לו את בריתי שלום" (במדבר כה, יב) - פי ה'כהנה' היא בחינת 'אהבה', הוא 'אברהם' - שורה במקום 'ברית שלום', הינו: 'צדיק יסוד עולם'.

לז. ח"א לה, ה - מלכות, הוא בחינת 'ירושלים', כמו שכתוב (בראשית יד, יח): "ומלכי צדק מלך שלם", ותרגומו: "מלכא דירושלם". והיא בחינת 'אמונה', כמו שכתוב (ישעיה א, כו): "עיר הצדק קריה נאמונה".

לח. ח"א עד - ה'מלכות' נקרא 'צדק', כמו שכתוב (פתח-אליהו, תקוני-זהר יז): "צדק מלכותא קדישא". בחינת (בראשית יד, יח): "ומלכי צדק מלך שלם".

לט. ח"א פ - 'ירושלים' הוא בחינת 'דבור', כמו שכתוב (בראשית יד, יח): "ומלכי צדק מלך שלם", ותרגם אונקלוס: "מלכא דירושלים". ו'צדק' הוא בחינת ה'דבור', כמו שכתוב (תהלים נח, ב): "צדק תדברון".

מ. ח"א ז, יא - 'ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין, והוא כהן לא-ל עליון' (בראשית יד, יח). "מלכי צדק מלך שלם" - זה בחינת 'מלכות'.

"הוציא לחם ויין" - הינו בחינת 'פרנסה' שנמשך על-ידי ה'מלכות'.

"והוא כהן" - זה בחינת 'כהנה', שהוא בחינת 'פלכויות' בו ותלמיד, שמשם נמשך ה'פרנסה' על-ידי ה'מלכות'.

"והאמן בה' ויהשבה לו צדקה" (בראשית טו, ו)

מא. ח"א נח, ג - כשיש ליראי-השם הרפות ובושות מהפופרים, המתנגדים המבזים והמחרפים אותם, העצה על-יזה: "ואנכי תולעת ולא איש, חרפת אדם" (תהלים כב, ז). ל'חרפות ובזיונות', הסגולה לזה: בחינת 'תולע', שעל-ידי-זה מנצח אויביו.

פי 'תולע' הוא בחינת 'אמונה', כמו שכתוב (איכה ד, ה): "האמינים עלי תולע". והוא בחינת 'אברהם', שהוא ראש למאמינים, כמו שכתוב (בראשית טו, ו): "והאמן בה".

ובבחינת 'אברהם' שהוא בחינת 'אמונה' - משבר ומבטל 'עבודת-אלילים' והפפירות והבזיונות, ומתגבר על הפופרים, בבחינת (תהלים כ, ז): "בגברות ישע ימינו".

פי 'אברהם' שהוא בחינת 'חסד', בחינת 'אמונה', בחינת (שם פט, לד): "והסדי לא אפיר ולא אשקר באמונתי" - ב'מין' הזאת הוא מתגבר על אויביו, פי נעשה בבחינת (נחום ב, ד): "אנשי חיל מתלעים".

מב. ח"א לא, ב-בסוף - 'שלמות' כל הדברים היא ה'אמונה', ובכלתי ה'אמונה' כל הדברים חסרים. כמו שאמרו רז"ל לענין 'צדקה' (בבא-בבא ט): "הנותן פרוטה לעני מתברך בשש, והמפיסו באחת עשרה".

ובין בנותן צדקה ובין במפיס העני, חסר אחת - פי ראוי להיות שבע ושתיים-עשרה, כנגד ה'צלגלים', שבעה כוכבי לכת ושנים-עשר מזלות, פי כל השפע והברכות, באים על-ידי ה'צלגלים', פי על-ידם מנהיג הקדוש-ברוך-הוא העולם.

פי 'צדקה' הוא בחינות 'גלגלים' וכו', וכמו שהגלגל יש לו שתי תנועות וכו', כן לענין 'צדקה' אמרו רז"ל (ויקרא רבה לז, ח): "יותר ממה שבעלי-הבית עושה עם העני, העני עושה עם הבעל-הבית" - שזה בחינות 'שני תנועות' וכו'.

אך בזה הורו לנו רז"ל: שה'צדקה' חסרה ואין לה 'שלמות', ועדין 'חסר אחת' הן בנותן והן במפיק. הינו: ש'חסר האמונה', שבלעדיה ה'צדקה' חסרה עדין, ועל-ידי האמונה נשלם ומאירה בחינות ה'צדקה'.

וזה שכתוב (בראשית טו, ו): "והאמין בה' ויחשבה לו צדקה" - שעל-ידי האמונה נחשבת ה'צדקה', פי עקר החשיבות ה'צדקה' היא האמונה - פי בלתי האמונה היא חסרה.

ועל-ידי 'שבת', שהוא בחינות 'אמונה' - נשלם ומאירה ה'צדקה', ועל-ידיהם נתמלאו הברכות שהיו חסרים וכו' (עין בפנים).

מג. שיחות-ה"ן לד; חיי-מוהר"ן תנז - אחד בקש מרבנו ז"ל על 'בנים'! - ואמר לו: "שיתן צדקה!" - והשיב: "שאין ביכלתו!"

ואמר לו: "שיהיה לו אמונה!" פי 'אמונה' חשוב כ'צדקה', כמו שכתוב באברהם (בראשית טו, ו) "והאמן בה' ויחשבה לו צדקה".

ואמר: "שעל-ידי 'אמונה' זוכה ל'בנים'!" פי 'אמונה' בנימטריא 'בנים'!

וכן הוה - שנפקד זה האיש והיו לו בנים!

מד. חיי-מוהר"ן תח - אמונתנו הקדושה, התחילה מאברהם אבינו עליו-השלום.

מה. חיי-מוהר"ן תטז - אנהנו מאמינים בני מאמינים זרע אברהם יצחק ויעקב, ואנו מאמינים בהשם-יתברך ובתורתו הקדושה בלי שום הקירות, רק באמונה-שלמה לבד, וזה יסוד כל התורה וכו'.

"אני ה' אשר הוצאתיך מאור בשדים" (בראשית טו, ז)
"אתה הוא ה' האלקים אשר בחרת באברהם, והוצאתו מאור בשדים, ושמת שמו אברהם"
(נחמיה ט, ז)

מו. ח"א לח, בסוף - על-ידי מה תוכל להעלות ה'דבור' לשרשה, על-ידי 'למוד התורה בליכה'.

וזה (שמות טו, ד): "ומבחר שלשיו טבעו בים".

ה'תורה' נקרא: "אזריתא תליתאי" (שבת פח.).

"ומבחר" - דא 'אברהם', כמו שכתוב (נחמיה ט, ז): "אשר בחרת באברהם". פרוש: על-ידי ה'תורה', שעל-ידיה נתעורר מדת 'אברהם' - על-ידיה נתתקן ה'דבור',

ו"קץ כל בשר" (בראשית ו, יג - זהר נח סג. מקץ קצג. זהר-חדש נח כו.) יטבע בנקבא דתהומא-רפא.

וזו: "טבעו בים סוף" - 'סוף' הוא בחינת "קץ כל בשר", שהוא דבוק ב'ים הדבור' - יטבע בנקבא דתהומא-רפא, על-ידי "בקר דאברהם" (זהר מקץ רג: ועוד), שנתעורר על-ידי ה'תורה'.

"במה אדע כי אירשנה" (בראשית טו, ח)

מז. ח"א ז, א; ח"א ט, ה-בסוף - עקר ה'גלות', אינו אלא בשביל 'הסרון אמונה', כמו שכתוב (שיר-השירים ד, ח): "תבואי תשורי מראש אמנה". ו'אמונה' הוא בחינת 'תפלה' וכו'. ועקר 'אמונה', בחינת 'תפלה', בחינת 'נסים', אינו אלא בארץ-ישראל, כמו שכתוב (תהלים לו, א): "שכן ארץ ורעה אמונה".

ובשביל זה כשפגם אברהם בארץ-ישראל, בשעה שהבטיח לו הקדוש-ברוך-הוא על 'ירשת ארץ', שהיא בחינת 'אמונה', בחינת 'תפלה' - שאמר: "במה אדע" (בראשית טו, ח) - היה 'גלות מצרים' - שעל-ידי זה ירדו אבותינו למצרים.

ואלו בני-אדם המכחישים כל הנסים, ואומרים: "שהכל דרך הטבע!" - א) פוגמים ב'תפלה' - פי ה'תפלה' היא 'נסים', שמשנה את הטבע. ב) ופוגמים ב'אמונה'! - שאין מאמינים בהשגחת הבורא יתברך. ג) ופוגמים בארץ-ישראל! - שהוא 'מקום הנסים'. ועל-ידי זה צריך לכל ב'גלות מצרים' כפ"ל. "וכל הגליות מכנים בשם 'מצרים', על שם שהם 'מצרים' לישראל" (בראשית-רבה טז, ד).

"ותרדמה נפלה על אברהם" (בראשית טו, יב)

מח. שיחות-ה"ן יג - יש 'דבורים יקרים', שיוצאים על-ידי 'בלבולים' דיקא. אך יש חלוקים בין ה'בלבולים', וכמובא במדרש (בראשית רבה מד, ז): "שיש 'תרדמה של נבואה', כמו שכתוב (בראשית טו, יב): "ותרדמה נפלה על אברהם", ויש 'תרדמה של שטות' וכו'. (עין לקוטי-מוהר"ן ח"א יט, דה) - 'תרדמה' הוא 'בלבול' הדעת'.

מט. שאר עניני 'תרדמה' - נמצאים בפרשת בראשית על הפסוק (בראשית ב, כא): "ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם".

"ודור רביעי ישובו הנה" (בראשית טו, טז)

ג. שיח-שורפי-קדש ח"ג תקפה - רבי אברהם ב"ר נחמן ז"ל הזכיר ורמז בפסוק "ודור רביעי ישובו הנה" (בראשית טו, טז), לענין רבנו ז"ל - שדור הרביעי מרבנו, כבר ישובו וידורו בארץ-ישראל.

"פי גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדים וענו אתם"
(בראשית טו, יג)

נא. ח"א נב, בסוף (על-פי 'לקוטי-עצות' עזות א) - 'עזות' היא מדה רעה מאד, פי **"עז פנים לניהנם"** (אבות פ"ה מ"ב) - פי **"הענשים של כל הדברים, החליף אברהם אבינו עליו-השלום, על 'שעבוד מלכות'"** (בראשית רבה מד, כא; שמות-רבה נא, ז) - **אך 'ענש העזות, נשאר רק ב'ניהנם'.**

אך צריך שתדע: כמו שהעזות היא מדה רעה מאד, כמו-כן צריך האדם דוקא, שיהיה לו 'עזות-דקדשה' - פי אי-אפשר לבוא לצדיקי-אמת ולהתקרב אל הקדשה, כ"אם על-ידי 'עזות' דוקא, כמו שאמרו רז"ל (אבות שם): **"הוי עז פנמך" וכו'.**

"מפני שרי גברתי אנכי ברחת"
(בראשית טז, ח)

נב. ח"א לו, ג - תקון של 'הרהורי זנות' שבא לאדם - שיאמר 'שמע' ו'ברוך שם', פי 'תאות-נאות' באה מ'עבירת דמים', מ'טחול', 'לילית', 'שפחה בישא', אפא ד'ערב-רב', שהיא 'מלכות הרשעה' (תקוני-זהר נב, קמ. תקוני-זהר-חדש; ועוד), ו'מלכותא דשמיא' הוא בבחינת 'גבירתא', 'אשה יראת ה'" (משלי לא, ל).

וכשאדם מקבל עליו 'על מלכות שמים' באלו הפסוקים, 'שמע' ו'ברוך שם' - בולל נשמתו בשנים עשר שבטי י"ה, בבחינת 'אשה יראת ה'" - ומפריש נשמתו מנשמת 'ערב-רב', הבאים מ'אשה זונה', 'שפחה בישא' - שהיא בבחינת (בראשית טז, ח): **"מפני שרי גברתי אנכי ברחת", שהתאוה בורחת ונפרדת ממנה.**

ואם אינו משתדל לגרש ה'אשה זונה' - אזי הוא בבחינת (משלי ל, כג): **"שפחה תירש גברתה".**

"פי שמע ה' אל עניך"
(בראשית טז, יא)

נג. ח"א ז, בסוף - **"אמר לי ההוא טיעא"** (בבא-בתרא ע"ג), ופרש רש"י בכל מקום: **"סוחר ישמעאל"** - פי 'ישמעאל' הוא בחינת ה'תפלה', כמו שכתוב (בראשית טז, יא): **"פי שמע ה' אל עניך", ותרגמו: "ארי קביל ה' ית צלותיך", ו'תפלה' הוא בחינת 'אמונה'.**

וזהו 'סוחר', מלשון 'סחור סחור' (לשון התרגום והגמרא - שבת יג, פסחים מ; ועוד), בחינת 'אמונה', ו'אמונתך סביבותיך' (תהלים פט, ט).

נד. ח"א ח, ח - **"ועיל טיעא תותה ברבה"** (בבא-בתרא ע"ג) - הינו ה'צדיק' שנקרא 'טיעא', כמו שפרש רש"י בכל מקום: **"סוחר ישמעאל"** - ו'סוחר' הוא בחינת ה'רוח', כמו שכתוב (קהלת א, ז): **"סוחר סוחר"**

הולך הרוח", והינו ה'צדיק' שמקבל ה'רוח' מהקדשה.

וזהו: **"סוחר ישמעאל", על-שם (בראשית טז, יא): "פי שמע ה' אל עניך"** - פי הצדיק שומע כל האנחות של הדברים בו, **"פי ממנו תוצאות חיים"** (משלי ד, כג) לכל אחד, פי הוא **"איש אשר רוח בו"** (במדבר כז, יח).

נה. ח"א ט, ד - **"זמנא חדא אתלוין בהדן ההוא טיעא"** (בבא-בתרא ע"ג), 'סוחר ישמעאל' - זה בחינת 'צדיק-הדור', שהוא כלול כל התפלות ב'משיח'. ו'תפלות' - זה בחינת 'סוחר ישמעאל', כמו שכתוב (בראשית טז, יא): **"פי שמע ה' אל עניך", ותרגמו: "קביל ה' צלותיך".** וזה: **"סוחר"** - פי 'סביב' (בכל התורה), תרגומו: **"סחור"**. וזה בחינת 'אמונה', כמו שכתוב (תהלים פט, ט): **"ואמונתך סביבותיך"**.

"ואתלוין בהדן ההוא טיעא" - שקשרנו את-עצמנו עם 'צדיק-הדור', שהוא בחינת 'משיח', 'כלליות התפלה'.

"ותלד הגר לאברהם בן, ויקרא אברהם שם בןו אשר ילדה הגר ישמעאל"
(בראשית טז, טז)

נו. ח"ב קיז - דע: שלפעמים יש באדם 'טמאה טמונה', שאין יודעין לה שום תקון, מחמת שהיא טמונה ונסתרת בו. ועל-כן זהו טובה מה שארע לו בשמתקרב אל הקדשה, שאזי דוקא יקרה לו "מקרה בלתי טהור" (שמואל-א ב, כו) חס-ושלום - פי יוצאת ממנו ה'טמאה הטמונה' הנ"ל - פי אזי פשיזצאת, יכולין למצא לה תקון, מה-שאין-כן מקדם כשהיתה טמונה.

ומחמת זה לא הוליד אברהם את יצחק, עד שהוליד תחלה את ישמעאל. וכן יצחק הוליד את עשו, ואחר-כך את יעקב - כדי להוציא הזקמא תחלה, כמובא (תקוני-זהר קכח: - עץ-הדעת-טוב' להאריז"ל, פרשת תולדות).

"אני איל שדי-י"
(בראשית יז, א)

"אני הוא שיש די באלקותי לכל בריה" (רש"י; בראשית-רבה מו, ג)

נז. ח"א יא, ג-ה - על-כן 'ברית' מכנה בשם 'שדי-י', כמו שכתוב (בראשית לה, יא): **"אני אל שדי, פרה ורבה"** - פי 'שדי-י' הוא בחינת: **"שיש די באלקותי לכל בריה"** (רש"י בראשית יז, א; בראשית-רבה מו, ג).

וכשאינו שומר הברית, הינו על-ידי 'צאות' - הוא עושה לעצמו 'עבודת-אלילים' - הוא מראה 'שאיין די לו באלקותו', עד שצריך 'עבודת-אלילים', ועל-כן פוגם ב'שדי-י' "שיש די באלקותו לכל בריה". וכששומר הברית, הוא זוכה לאור המאיר לו לתשובה.

ו'שמירת-הברית' יש בו שני בחינות. א) יש מי שזווגו בששת ימי החל, ואף-על-פי-כן הוא שומר את בריתו על-פי התורה, שאינו יוצא מדיני התורה. ב) ויש מי שהוא שומר הברית, שזווגו משבת לשבת. והוא בחינת: 'יהודא עלאה, ו'יהודא תתאה'.

וזו בחינת 'שידיי של שבת' - 'שאמר לעולמו די' (תגינה יב), שצמצם את-עצמו מפל המלאכות, וזה בחינת 'יהודא עלאה'. ויש בחינת 'שידיי של חל' - שגם בחל יש צמצומים ממלאכה לחברתה, וזה בחינת 'מט"ט', 'ששלטנותה ששת ימי החל' (תקוני-זוהר ב: וכו').

גה. ח"א יז, ו - 'שידיי', הוא בחינת 'תשובה', ששב בתשובה על פגם עבודה-זרה. כי 'שידיי' הוא בחינת (רש"י בראשית יז, א; בראשית-רבה מו, ג): "שיש די באלקותי לכל בריה", ואין צריך לשום עבודה אחרת.

נט. ח"א נה, ד-נסוף - 'שידיי', הוא בחינת 'ברית' (זהר פנחס רנז), כמו שכתוב (בראשית לה, יא): "אני אל 'שידיי' פרה ורבה".

וזו בחינת: 'שידיי, שאמר לעולמו די' (תגינה יב) - דהינו: ששמח בחלקו, ואומר 'די' למה שיש לו, ואינו מתאנה יותר, שזהו בחינת 'שירת תאות-מזון' שזוכין על-ידי 'שמירת-הברית'. [עין לקוטי-הלכות, קדושין ג ג'ד].

ס. ח"א נט, ד - על-שם זה נקרא 'פלקיות הגידין' שהוא ה'ברית-קדש': 'שידיי' (זהר פנחס רנז) - על-שם 'ששדי' ויורה פחץ, 'לבנונית' ו'תקונים', לכל פרט ופרט כפי צרכו, ואפלו למקומות הצרים והדקים. כי יש מקומות צרים ודקים שאי-אפשר לבוא לשם שום תקון, כ-אם על-ידי 'תקון-הכללי', בבחינת (איוב כב, כה): "והיה שידי בצריה" - 'ששדי' ויורה תקונין לכל מקומות הצרים.

"התהלך לפני והיה תמים" (בראשית יז, א)

סא. ח"א טו, ח - "הלך בדרך תמים הוא ישרתני" (תהלים קא, ו). "הלך בדרך תמים" - זה בחינת 'תפלה', בחינת 'אברהם' (כמבאר שם בהתורה), כמו שכתוב (בראשית יז, א): "התהלך לפני והיה תמים". "הוא ישרתני" - זה בחינת 'סתרי אוריתא', בחינת 'הוא', בחינות 'עולם-הבא' (זהר וצא קנד: קנח): - כי על-ידי ה'תפלה', זוכין ל'סתרי-אוריתא'.

סב. ח"א יח, ג - פליזמן שאין לאדם אמונה בשלמות שאין שלמות אחריו, בודאי אין לו לקבל ה'מלוכה' וה'הנהגה'. ואפלו מי שמאמין באיזה דבר שהוא מ'דרבי האמרי' (שבת סז), אף-על-פי שהוא מאמין בהשם-יתברך, אפלו מי שיש לו אמונה גדולה.

כי ה'מנהיגות' עקרה בבחינת 'רחמים', ועקר ה'רחמים' בהסרת עכו"ם, אפלו שמץ עכו"ם. ואפלו כשהוא אומר: "צבי הפסיון" (סנהדרין סה), אין לו רחמנות בשלמות. עד שיפשפש עצמו שלא ישאר אצלו אמונות שאין צריך להאמין, ושיהיה "תמים עם ה' אלקיו" (דברים יח, יג).

סג. ח"א לא, ט - מי שהוא במדרגת 'אברהם', הינו בחינות 'בעלי-נפש' - אזי בודאי כל אכילותיו וסעודותיו בבחינת 'לחם הפנים', בבחינת (בראשית יז, א): "התהלך לפני".

"התהלך" - זה בחינת 'רגליו', בחינת 'פרנסתו', בחינת (דברים יא, ו): "ואת היקום אשר פרגליהם", "זה מזונו של אדם שמעמידו על רגליו" (פסחים קיט. סנהדרין קי).

"התהלך לפני" - שנעשה מהם בחינת 'פנים'.

ואז, כל העכו"ם וכל הכוכבים-ומזלות שהם תחתיהם, טורחין בשביל זה האיש, בבחינת (תהלים קי, א): "שב לימיני", בחינת 'אברהם'. "עד אשית אויביך הדום לרגליך" (תהלים שם), שהם טורחים בשביל פרנסתך.

וזוהו: "התהלך לפני והיה תמים" - בבחינת (דברים יח, יג): "תמים תהיה עם ה' אלקיך" - שלא תצטרך לדרש אחר כוכבים-ומזלות, כי תהיה למעלה מהם.

עניני 'תמימות' - נמצאים בפרשת כי תבוא, בפסוק: "תמים תהיה עם ה' אלקיך" (דברים יח, יג)

"ולא יקרא עוד את שמו אברם, והיה שמו אברהם וגו'. שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי, כי שרה שמה" (בראשית יז, ה'טו)
"ששרה על כל העולם" (רש"י ברכות יג).

סד. ח"א מט, א-הו - פשוטב מחשבות טובות בלבנו: "איה לעבד השם-יתברך!" - בזה נעשה 'לבו', בבחינת: "צור לבבי" (תהלים עג, כו), ובבחינת: "ולבי חלל בקרבי" (שם קט, כב), שבתוך ה'חלל' יתגלו 'פעלותיו', ועל-ידי 'פעלותיו' ומדותיו הטובים, יתגלה שהוא מקבל על מלכות-שמים שלמה.

וזו פרוש (תהלים פז, ז): "ושרים פחללים כל מעיני בך" וכו'. "ושרים" - זה בחינת 'התגלות מלכות', בחינת (ברכות יג): "שרה על העולם בלו", בחינת: "והיה ה' למלך" וכו' (זכריה יד, ט). "פחללים כל מעיני בך" - הינו: לפי ה'חלל' שנעשה על-ידי 'מחשבותיו' הקדושים, בן 'התגלות מלכותו'.

וזו בחינת ה'שיר שיתער לעתיד', והוא "שיר פשוט, כפול, משלש, מרבע" (תקוני-זוהר נא), והם "עשרה מיני

נגונא" (שם כז): וזה על-ידי התגלות מלכותו, בבחינת: "שָׁרָה עַל כָּל הָעוֹלָם". וְשָׁרָה זֶה בְּחִינַת שִׁיר, בְּחִינַת: "וְשָׁרִים כְּחוֹלָלִים". - וזה בחינת מלכות דוד, בחינת: "נָעִים זְמֵרוֹת יִשְׂרָאֵל" (שמואל ב, א).

וזה פרוש (בבא מציעא נט): "אתתך גוצא, גהן ולחיש", פרש רש"י: "שמע עצתה". כי באמת "אשה יראת ה'" (משלי לא, ל), היא בחינת 'עצה'.

בשה/תפלה, הינו בחינת מלכות, בשפלות ובקטנות, בבחינת: "אתתך גוצא", בבחינת: "עצתו נופלת" (סנהדרין כב) - צריך להקים אותה, בבחינת (עמוס ט, יא): "אקים את ספת דוד". ו'ספה', "זו שרה שפכתה ברוח-הקדוש" (מגלה יד), ו'שרה' זה מלכות, בבחינת (משלי יט, כא): "עצת ה' היא תקום". וזה: "ולחיש לה" - "תקבל עצתה".

וזה עליות התפלה בלחש, שהיא עבודה-שבלב.

וזה לשון 'תשרי', לשון שירה; ולשון 'פסח', 'פ"ה ס"ח' (שערי-הכנרת פסח), כמו שכתוב (ישעיה ל, כט): "השיר יהיה לכם כליל התקדוש חג", כי יתעד שיר ונגונא בעלמא, בבחינת 'פ"ה ס"ח', בבחינת (תהלים ל, יג): "למען זמרה כבוד ולא ידם". "ולא ידם" דיקא - הינו: 'פ"ה ס"ח'. "כבוד" - זה בחינת: "מלך הכבוד" (תהלים כד, זח"ט"י), בחינת: "שרה על כל העולם", בחינת שיר שלעתידי.

סח. ח"א עד - 'יצחק' שהוא בחינת דין, נולד מ'שרה' שהיא בחינת מלכות, כמו שפרש רש"י (בראשית יז, טו; והוא מקרא ברכות יג): "שנקראת שרה, על-שם: 'שרה על כל העולם כלו'". ומלכות הוא בחינת דין, בחינת (גטין י): "דינא דמלכותא דינא".

סו. ח"א קסג - ה'דבור' הוא בחינות שרה, לכל-אחד לפי ערפו, יש שהוא בחינות "שרה לאמתי" (ברכות יג), שהוא מושל בדבור שלו על עיר ומדינה, ויש שהוא בחינת: "שרה על כל העולם כלו" (שם), ויש שהוא "שורר בביתו" (אסתר א, כב).

סז. ח"א נג - עקר הולדה תלוי ב'ה"א, בבחינת (בראשית מז, כג): "הא לכם זרע". ואברהם ושרה לא הולידו, עד שהגיעו לה"א הזאת. פי עקר הולדה, על-ידי הדעת, בבחינת (שם ד, כה): "וידע אדם וכו', וקטן אינו מוליד" (סנהדרין סח).

ועקר הדעת - הינו שישתמש בדעתו, שיוציא שכלו מבח אל הפעל.

ומי שהוא שלם בדעתו, שיוציא אותו מבח אל הפעל, והשיג בדעתו מה שאפשר לדעת האדם להשיג בדעתו - אזי הוא קרוב לדעת הקדוש-ברוך-הוא, ואין הלוק בין דעת האדם לדעת השם-יתברך.

אלא ה' דברים, כמוכא. - ואז דעתו יונק מדעת השם יתברך, שהיא בחינת ה"א, ואז מוליד.

ולחשלים את דעתו שיהא שלם בדעת - אי-אפשר אלא על-ידי עסק שעוסק עם בני-אדם לקרבם לעבודת השם-יתברך וכו'. ובשביל זה (ספרי פרשת ואתחנן): "תלמידים נקראים בנים" - פי על-ידם בא ה'הולדה'.

ובשביל זה אברהם ושרה טרחו עצמן לגיר גרים - פי על-ידי-זה השלימו דעתם, ונתקרבו לה"א הזאת, הינו: לדעת השם-יתברך, וזכו לבנים וכו'. - ועל-כן "אברהם אינו מוליד, אברהם מוליד" (בראשית-רבה מד, י), פי על-ידי שלמות הדעת, בחינת ה', זכה להוליד.

אבל מי שאין שלם בדעתו, והוא רחוק מדעת האדם, כל שכן מדעת השם-יתברך, שהוא בחינת ה"א - אזי הוא 'קטן' ואין מוליד. [תפלה ז]

סח. חיי-מוהר"ן תקסג; לקוטי-הלכות בשו"ת בחלב ב, ו - שמעתי מרבנו ז"ל: שבימי אברהם אבינו, היתה השכינה נקראת בשם שרה. ובימי יצחק, בשם רבקה. ובימי יעקב, בשם רחל ולאח. וכן מוכא ב'זהר-הקדוש' מעין זה (וירא קיב. בלק קפז). (מוכא בספר שיערי-אורה, שער ה).

"ונתתי לך וגו' את כל ארץ פנען" (בראשית יז, ח)

פט. ח"א רעז - נמצא לעיל בפסוק (בראשית יג, ז): "והפנעני וגו' אז ישב בארץ".

ע. ח"א ט, ה - עקר הנסים, הינו עקר ה'תפלה' - אינו אלא בארץ-ישראל, כמו שכתוב (תהלים לו, ג): "שכן ארץ ורעה אמונה, ואמונה זה תפלה", כמו שכתוב (שמות יז, יב): "ויהי ידיו אמונה", בתרגומו.

ובשביל זה נקראת (בראשית יז, ח): "ארץ פנען" - "פנען לשון סוחר" (פסחים נ. - עין לעיל בפסוק בראשית יג, ז: "והפנעני וגו' אז ישב בארץ" מח"א יד, יב), בחינת אמונה, כמו שכתוב (תהלים פט, ט): "ואמונתך סביבותיך".

"ונתתי לך ולזרעך אחריך את ארץ מגרית וגו'. ואתה את בריתי תשמור" (בראשית יז, ח"ט)

עא. ימי-מוהר"ן ח"ב כו - מצות מילה יש לה אחדות ושיכות וקשר נפלא עם קדשת ארץ-ישראל - פי אברהם אבינו עליו-השלום, בעת שנצטוו על המילה, אז הבטיחו השם-יתברך על ירשת ארץ-ישראל לו ולזרעו אחריו, כמוכא שם (בראשית יז, ח"ט): "ואתה את בריתי תשמור, ונתתי לך ולזרעך את ארץ מגרית" וכו', וכמו שכתוב (נחמיה ט, ח; תפלת שחרית):

"וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי" וכו'.
 וּבִשְׂבִיל זֶה נִוְהָגִין לִזְמַר "וְכָרוֹת" בְּעֵת הַבְּרִית־מִילָה.

"וּנְמַלְתֶּם אֶת בָּשָׂר עֶרְלַתְכֶם וְגו'. וּבֶן שְׁמֹנֶת יָמִים יִמּוֹל לְכֶם כָּל זָכָר לְדַרְתֵיכֶם וְגו'. וְאִבְרָהָם בֶּן תְּשַׁע יָמִים וְתִשַׁע שָׁנָה בְּהַמְלוֹ בָּשָׂר עֶרְלָתוֹ" (בְּרֵאשִׁית יז, יא-יב:כד)
 - עֲנִינִי בְּרִית מִילָה -

עב. ח"א יט, בסוף - "סוד פִּנְתַּת הַמִּילָה" -
 בַּמְדָּרָשׁ (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה יא): "אִיךָ יִבְרָא הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא דָּבָר הַמְּחַסֵּר תְּקוּן?" - אִךְ הוּא עַל כֵּן בָּנָה זֶה: שֶׁהַלְשׁוֹן הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'תְּקוּן־הַבְּרִית' הַבָּא מִלְּמַעְלָה, הוּא עֲדוּן חֹסֵר תְּקוּן. וְעַקֵּר תְּקוּנוֹ לְמַטָּה בְּזֶה הָעוֹלָם - עַל־יְדֵי שְׂאֵנוּ מַעֲלִין הַטּוֹב שֶׁבְּתַרְגוּמוֹ, וּמְשַׁלְּמִין הַלְשׁוֹן־הַקְּדוֹשׁ - כִּי עַקֵּר תְּקוּן כָּל הַדְּבָרִים, נִשְׁלָם לְמַטָּה בְּזֶה הָעוֹלָם דִּיקָא.

וְזֶהוּ שְׂמֵבָאָר שֶׁם בַּמְדָּרָשׁ הַתְּרוּצִי: "כָּל דְּבַר צְרִיךָ תְּקוּן וְכו', אִךְ הָאָדָם צְרִיךָ תְּקוּן" וכו'.

הֵינּוּ: שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ בָּרָא כָּל הַבְּרִיאָה בְּשְׂבִיל הָאָדָם הַבַּעֲלִי־בַחִירָה, שֶׁהוּא דִיקָא יִתְקַן כָּל הַדְּבָרִים, עַל־יְדֵי בְרוּר הַטּוֹב שֶׁבְּעֵצ־הַדַּעַת' - שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִשְׁלִים וּמְתַקֵּן כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבַּעוֹלָם.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְתַקֵּן תְּקוּן־הַמִּילָה, תְּקוּן־הַבְּרִית, בְּזֶה הָעוֹלָם דִּיקָא - בְּחִינַת 'שְׁלֹמוֹת לְשׁוֹן־הַקְּדוֹשׁ' עַל־יְדֵי 'תְּרַגּוּם' דִּיקָא.

וְזֶהוּ (יִחְזַקְאֵל א, כז): "הַשֵּׁם־ל'. הַשֵּׁם־מַל' - בְּחִינַת 'מִילָה'. וְ'מַל' - גִּימַטְרִיא 'שְׁבַעִים', בְּחִינַת (זֶהר וַיִּקְחֵל רג): "מְדוּרָה שֶׁל 'שְׁבַעִין כּוֹכָבִין" - שְׁנֵת־מַלְל וְנַחֲתָךְ וְנִתְבַטַּל עַל־יְדֵי מַצּוֹת מִילָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'תְּקוּן־הַבְּרִית'.

עג. ח"א לא, ו - מִי שֶׁהוּא בְּחִינַת 'בְּרִית', אֲזִי: "חֶסֶד מִתְּנַלְּה בַּפֶּמָּא דְאַמְהָ" (זֶהר אֲדָרָא־רַבָּא נְשֵׂא קַמְב), בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים פט, כט): "לְעוֹלָם אֲשֶׁמֶר לֹא חֶסֶדִי וּבְרִיתִי נֶאֱמַנְתָּ לֹא".

וּבִשְׂבִיל זֶה נִתְּנָה מִדַּת 'חֶסֶד', לְאַבְרָהָם' - כִּי הוּא הָיָה רֹאשׁ לְמַאֲמִינִים, וְרֹאשׁ לְנִמּוֹלִים.

עד. ח"א לד, ז - 'חֶרְפָּה' הוּא בְּחִינַת 'עֶרְלָה', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית לד, יד): "לֹא נוֹכַל לָתֵת אֶת אֲחוּתִינוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר לֹא עֶרְלָה, כִּי חֶרְפָּה הוּא לָנוּ". וְהוּא בְּחִינַת 'אַהֲבָה נְפֻלָּה וְשְׂבוּרָה' וְכו' - כִּי הַחֶרְפָּה הוּא מִ'שְׂבִירַת כְּלֵי הַחֶסֶד'.

וּכְשֶׁהַ'לֵב' מִשְׁקַע בְּחֶרְפָּה, בְּעֶרְלַת לֵב, הֵינּוּ (תְּהִלִּים סט, כא): "חֶרְפָּה שְׂבוּרָה לְבִי" - וּמְקַשֵּׁר הַלֵּב, בְּחִינַת

'זָא"ו' - לַה'יּוֹד', הֵינּוּ: לַה'נִקְדָּה', בְּחִינַת 'צְדִיק', שֶׁשֵּׁם הָאוֹר הָאֲהָבָה הַקְּדוֹשָׁה שׁוֹרָה, כִּי 'אוֹר הַחֶסֶד' נִשְׂאָר בְּיִסוּד דְּאַצִּילוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת (מִשְׁלֵי י, כה): "צְדִיק יִסוּד עוֹלָם".

אֲזִי נִתְבַטַּל הָאַהֲבוֹת רְעוּת' - הֵינּוּ: הַחֶרְפוֹת, הֵינּוּ 'עֶרְלַת לֵב'. כִּי הַצְּדִיק, יְאִיר לַה'זָא"ו, בְּחִינַת 'לֵב' - וְנִתְבַטַּל הַחֶרְפָּה, הֵינּוּ 'עֶרְלַת לֵב' - כִּי 'עַל כָּל פְּשָׁעִים תִּכְסֶּה אֶהְבָּה', כִּי שֵׁם שׁוֹרָה אֶהְבָּה הַקְּדוֹשָׁה.

עה. ח"א לו - הָעֶרְלָה הֵם 'שְׁלֹש־קְלָפוֹת', הַמְּסַבְּבִים הַבְּרִית־שְׁלוֹם, וּכְשֶׁמְשַׁבְּרִין אֶת הָעֶרְלָה, אֲזִי נִתְנַלְּה 'בְּרִית־שְׁלוֹם'. וְכַשֵּׁי שְׁלוֹם לְמַטָּה, יֵשׁ לוֹ שְׁלוֹם לְמַעְלָה בְּמְרוֹמוֹ. וְכַשֵּׁי שְׁלוֹם לְמַעְלָה, אֲזִי נִתְנַלְּה וְנִתְרַבָּה שְׁבַע גְּדוּל בְּעוֹלָם.

עו. ח"א סג - "סוד פִּנְתַּת הַמִּילָה" - כִּי 'בְּרִית' נִקְרָא 'אַמְהָ' (שְׁבַת קח). וְהוּא בְּחִינַת (מְנַחוֹת צח): "אַמְהָ בַת שִׁשָּׁה טַפָּחִים", שֶׁהַ'בְּרִית' כְּלוּל מֵהֶם.

וְהוּא בְּחִינַת (ישַׁעְיָה ו, ב): "שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ, שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאֶחָד". "שֵׁשׁ כְּנָפִים" - הֵם בְּחִינַת הַשֵּׁשֶׁ־טַפָּחִים הַנִּלְל.

וְהֵם נִחְלָקִים לְשִׁלְשׁ' - הֵינּוּ בְּחִינַת (שָׁם): "בְּשִׁתִּים יִכְסֶּה פְּנֵיו, וּבְשִׁתִּים יִכְסֶּה רַגְלָיו, וּבְשִׁתִּים יַעֲוֹפֶה".

כִּי 'פְּנִיָם' - הוּא בְּחִינַת (בְּבֵא־קָמָא לב): "וְטַפַּח לוֹ עַל פְּנָיו".

(א) "וּבְשִׁתִּים יִכְסֶּה פְּנָיו" - הוּא בְּחִינַת 'שְׁנֵי טַפָּחִים', בְּחִינַת "מְגַלָּה טַפַּח וּמְכַסֶּה טַפַּח" הַנֶּאֱמָר בַּבְּרִית (יְגִדִּים כ):

(ב) "בְּשִׁתִּים יִכְסֶּה רַגְלָיו" - הוּא בְּחִינַת "וְטַפַּח לוֹ בְּסַנְדְּלוֹ" (בְּבֵא־קָמָא שָׁם). וְהוּא גַם־כֵּן בְּחִינַת 'שְׁנֵי טַפָּחִים' כִּי ל', "מְגַלָּה טַפַּח וּמְכַסֶּה טַפַּח".

(ג) "וּבְשִׁתִּים יַעֲוֹפֶה" - הוּא בְּחִינַת (תְּהִלִּין כז): "עוֹפּוֹת שֶׁנִּבְרְאוּ מִן הָרֶקֶק", בְּחִינַת: "טוֹפַח עַל־מְנַת לְהַטְפִּיחָ" (בְּרֵכוֹת כה: יז קמא עח. גִּטִּין טז. עֲבוּדָה־זָרָה ס:).

וְכָל הַשֵּׁשֶׁ־טַפָּחִים, כְּלוּלִים וּמְנַחִים בַּבְּרִית' - כִּי הֵם בְּחִינַת: "שִׁשֶּׁת יָמִים שֶׁבָּהֶם עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ", בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים לט, ו): "הִנֵּה טַפְחוֹת נִתְּנָה יְמִי", כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת כ, י): "שִׁשֶּׁת יָמִים עָשָׂה ה' וְכו' וַיִּנַּח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי".

הֵינּוּ: שֶׁכָּל הַשִּׁשֶּׁ־יָמִים, בְּחִינַת הַשֵּׁשֶׁ־טַפָּחִים' - הֵנִיחַ כָּלָם "בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי", שֶׁהוּא 'שְׁבַת', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'בְּרִית', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שָׁם לא, יז): "בְּרִית עוֹלָם בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

וְזֶהוּ (תנחומא תצא י): "חותך מילות וזורק כלפי מעלה" – שופר במצות מילה, וזורקה כלפי מעלה אל השכל. כי הם מפרשים הכל רק על שכליות לבד, וכופרים בעשיות המצוות. אשרי מי שאינו יודע מהם כלל.

"וַיִּמַל אֶת בְּשֵׁר עֵרְלָתָם בְּעֵצִים הַיּוֹם הַזֶּה וְגו'."
בְּעֵצִים הַיּוֹם הַזֶּה נְמוּל אַבְרָהָם (בראשית יז, כג"כ)

עט. ח"א נב, ה – להכניע ולשפר עזות הגוף, הוא על-ידי 'קולות דקדשה' (צעקה, אגחה, קול שופר, קול זמרה, קול החכם האמת, קול קשקוש המטבעות של צדקה, ושאר קולות דקדשה).

ואז מתקרבת ומתדבקת העצם – לה' בשר, הינו הנשמה – לה' גוף. והיא טובה להנשמה – שלפעמים כשנופלת ממדרגתה, תוכל לחזור למעלתה, על-ידי תענוגי הגוף, ועל-ידי ההארות שהאירה בו הנשמה מקדם.

וְזֶה (בראשית יז, כג"כ): "וַיִּמַל אֶת בְּשֵׁר עֵרְלָתָם בְּעֵצִים הַיּוֹם הַזֶּה", "בְּעֵצִים הַיּוֹם הַזֶּה נְמוּל אַבְרָהָם". "היום הזה" – זה בחינת 'קול שופר', "שמצותו ביום" (ראש השנה כח: מגלה כ): – שעל-ידו נמוול ונשפר ערלת בשר, ומקבל אור העצם.

"זרע אברהם אהבי" (ישעיה מא, ח)

פ. ח"א ה, ה – ותדע: שצריך לשתף ה'גבורות' ב'חסדים', 'שמאלא' בימינא' וכו', כי עקר התגלות על-ידי 'החסדים' וכו'. וכן צריך לשתף ה'אהבה' עם ה'ראה' – כדי שיתעבד רעמים.

וְזֶה (שמות יד, כז): "וַיֵּשֶׁב הַיָּם לַפְּנֹת בְּקֶר לְאִיתָנוּ". "וַיֵּשֶׁב הַיָּם" – הינו ים החכמה. "לפנות בקר" – "דא בקר דאברהם" (זהר תרומה קע), בחינת: "אברהם אהבי" (ישעיה מא, ח). "לאיתנו" – דא 'גבורות' וכו'.

פא. ח"א נד, ה – כשהדעת נסתלק ממנו – נופל מאהבת השם יתברך ל'אהבת הבהמיות', בבחינת (הושע ד, ו): "כי אתה הדעת מאסת, ואמאסך מבהן לי". "כהן" – הינו בחינת (ישעיה מא, ח): "אברהם אהבי", בחינת (תהלים קי, ד): "אתה כהן".

ואז מתגבר עליו כוח המדמה, שהוא כוח הבהמיות, בבחינת (המשך הפסוק שם בהושע): "נדמו עמי מבלי הדעת". "נדמו" – הינו: 'כוח המדמה'.

פב. ח"א עו – בכל יום ויום צריך להתחדשות המחין. ולנסות ולהרים בחינת ה'מחין דקטנות', ולבא ל'התחדשות המחין' – זה זוכין על-ידי בחינת 'אברהם', בחינת 'אהבה' – כי על-ידי תשובה מאהבה, זוכין ל'מחין דגדלות', שהם בחינת 'חסדים ורחמים'.

וְזֶה בְּחִינַת (תקוני זוהר פג. על בראשית א, א): "בראשית, בר"א ש"ת" – בחינת 'ששת ימים', 'ששה טפחים' הנו"ל, שכלם מנחים וכלולים ב'ברית'.

וְזֶה (שם יא. על בראשית א, א): "בראשית, ברי"ת א"ש" – הינו: 'ברית' שכלול מ'ששה ימים', 'ששה טפחים', 'שש כנפים'. וזה: "ברית אש" – בחינת 'שרפים' ב'שש כנפים', שהן בחינת 'ששה טפחים' פנו"ל.

כִּי גַם אֲשֵׁי יֵשׁ לָהּ שֵׁשׁ פָּחוֹת – הינו: מתיר ומקפיא, מבשל ושורף, משחיר ומלבין.

וְכֵן עוֹף יֵשׁ בּוֹ שֵׁשׁ פָּחוֹת – פי על-ידי העפיפה, הוא נעלם ומתגלה, קרוב ורחוק וכו'.

וְהַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת 'בְּרִית' – כלול מבחינות ה'ששה טפחים' הנו"ל, שגחלקים לשלש בחינות של 'שתיים שתיים' וכו' וכו'.

עז. ח"א פב – "סוד המילה, לשתק על הבזיונות!" – כי יש שלש קלפות הטמאות' – ו'קלפת נגה' היא בין השלש קלפות' ובין הקדשה, בחינת 'השמ"ל', פי לפעמים נכללת ב'מ"ל אורות'.

וְזֶהוּ סוּד מִילָה – פי יש שלש עורות שהם שלש קלפות, ועור דק רביעי הוא בחינת 'נגה'. וכל החרפות הבאים לאדם, הם משלש הקלפות, שהם בחינת ערלה'.

ומפני זה אמרו אחי דינה לאנשי שכם (בראשית לד, יד): "לא נוכל לתת את אחתנו לאיש אשר לו ערלה, כי חרפה היא לנו". וגם יהושע אחר מל את ישראל שנית, אמר (יהושע ה, ט): "היום גלותי את חרפת ישראל". כי עקר ה'חרפות' – באים מבחינת ערלה, בחינת 'שלש קלפות' הנו"ל.

ועל-ידי ש'שומעין חרפתם ואינם משיבים' (שבת פח: יומא כג. גטין לז:) – דוחים ה'שלש קלפות', בחינת ערלה, בחינת 'חרפה', ונכללים בבחינת "השמ"ל" (תזקאל א, כז), על-ידי השתיקה.

'חש-ימל', 'ח"ש' – הינו: 'שתיקה'. ו'מ"ל' – הוא בחינת 'מילה', בטול הערלה, 'חרפה', 'שלש קלפות' – פי הוא דוחה ה'חרפה', על-ידי שאינו רוצה לריב ולחרף את חברו. (ועין בפנים, שני סוגי השתיקה על החרפות בחינת ה'שלש קלפות' ובחינת 'נגה'). **[תפלה ו]**

עת. ח"נ יט – 'מילה' היא מצוה ראשונה שנוצטה בה 'אברהם אבינו', שהיה ראש למאמינים. ו'עמלק' שהוא בחינת ה'פילוסופים' וה'כופרים', בופר בכל המצוות, ומפרש הכל על שכליות לבד.

זוה פרוש (תקוני-זהר קכט): "מסטר'א דימינא, מהא הורא ככספא, הדא הוא דכתיב (ישעיה מא, ח): 'זרע אנר'הם אוהבי'".

פרוש: ממדת 'אהבה', נעשה שכלו צה כ'פסד', פי ה'מה' נקרא: 'זרע אנר'הם אוהבי', שהיא מדת 'אהבה', שממדה זאת בא ל'שכל צה'.

פג. ח"ב עט - אנר'הם' הוא בחינת 'למעלה מן הזמן' - פי מדתו של 'אנר'הם' היא 'אהבה', כמו שכתוב (ישעיה מא, ח): 'אנר'הם אוהבי', ו'אהבה' הוא בחינת 'התאחדות הזמן', כמו שכתוב (בראשית כט, כ): 'בעיניו כימים אחדים באהבתו'.

וזהו בחינת 'תשובה' וכו'. פי 'תשובה' היא 'למעלה מהזמן' וכו', וכן מבאר בה'אלף-בית החדש' (ספר-המדות - תשובה ח"ב א): "יום שהאדם עושה תשובה, הוא 'למעלה מהזמן', ומעלה כל הימים למעלה מהזמן'".

"תתן אמת ליעקב חסד לאנר'הם" (מ"כה ז, ב)

פד. ח"א פז - אי-אפשר לבוא ל'אמונה', רק על-ידי 'יראת-הענש'. פי מחמת שהוא ירא מהענש, מאמין שהשם-יתברך הוא תקיף ובעל היכלת ובעל הכחות כלם, ומזה בא ל'אמונה יותר גדולה.

נמצא: תכף פשרוצה לילך בדרך-הישר, צריך להיות לו 'יראה', הנקרא 'צדק'. וב'צדק' כתיב (תהלים ט, ט): "וזהו ישפט תבל בצדק" - ל'פירך מתעוררין עליו ה'דיינים'.

אך כשנבא אל ה'אמת', הינו אל ה'יראה' הנקרא 'אמונה' - אז כל הדינין נמתקין בשרשן.

וזהו (מ"כה ז, ב): "תתן אמת ליעקב חסד לאנר'הם". "תתן אמת ליעקב" - הינו: לה'יראה', פי 'יעקב' הוא 'יראה', מלשון (משלי כב, ד): "עקב ענה יראת ה'". אז בודאי: "חסד לאנר'הם" - פי 'אנר'הם' נקרא מי שבא לדבק עצמו להשם-יתברך, מלשון 'אבוא רם'.

פה. ח"ב ב, ד - פשוטין לבחינת 'תודה הלכה' - על-ידי-זוה נתנלה 'אור האמת' ומאיר בה'דבור'.

פי מתחלה בשהדמים שוטפין על הלב - הוא בחינת 'פגם האמת' וכו'.

אבל אחר-כך כשיוציאין מהצרה, שזה בחינת 'תודה הלכה' - אזי מאיר ה'אמת', בבחינת (מ"כה ז, ב): "תתן אמת ליעקב, חסד לאנר'הם".

"חסד לאנר'הם" - הינו: 'הלכות', שהם בחינת 'חסד', כמו שאמרו רז"ל (פסות צו): "כל המונע תלמידו מלשמשו, פאלו מונע ממנו חסד" וכו' - ומאיר ה'אמת' ומשלים ה'דבור', פי עקר 'שלמות הדבור' על-ידי 'אמת'.

פז. ח"ב נו - 'משה' מלבש בכל איבר של כל אחד מישראל, ומזכיר אותו שיעשה המצוה השייכה לאותו איבר. פי רמ"ח מצוות כנגד רמ"ח איברים. ועל-יכן 'משה' נקרא 'מחוקק' (במדבר כא, יח; דברים לג, כא; בבא-בבא טו.), שהוא גימטריא 'רמ"ח' (בעל-הטורים בראשית מט, י; מגלה-עמקות פרשת חקת), שמזכיר רמ"ח מצוות.

והתלבשות משה באיברים - זהו בעצמו בחינת התלבשות הדעת בחסדים, פי 'משה' הוא ה'דעת', והאיברים הם רמ"ח, בחינת 'אנר'הם' איש החסד, שהוא גימטריא 'רמ"ח' איברים.

"בהנראם - באנר'הם" (בראשית רבה יב, ט - על בראשית ב, ד)

פז. ח"א סז, ז - כשנבא כבוד חדש אל האדם ומלבש בתוכו נפש דקדשה, צריך לראות להוליד את הנפש בנקל, בלי קשוי הולדה וכו'. ואחר-כך כשנולד הנפש, צריך לגדל הנפש. ושתי בחינות אלו, ה'הולדה' וה'גדול', נעשין על-ידי 'יראה' ו'אהבה' וכו'.

פי ה'הולדה' נעשית על-ידי ה'יראה', בבחינת (תהלים מח, ז): "רעדה אחזתם שם חיל פיולדה".

ואחר שנולד, אזי מגדילין אותה על-ידי ה'אהבה', בבחינת (בראשית ב, ד): "אלה תולדות השמים והארץ בהנראם" - הינו: "בהנראם", שהוא לאחר הבריאה וההולדה - אזי מגדילין אותה על-ידי בחינת 'אנר'הם', שהוא בחינת 'אהבה', בחינת 'יד ימין'. וזהו (בראשית-רבה יב, ט): "בהנראם, באנר'הם".

ספר-המדות - אנר'הם אבינו

[א] כשאדם רוצה להשיג איזהו השגה בתורה, אזי נתעורר עליו קטרוג גדול, ואז הוא בסכנה גדולה, וצריך להתלבש את-עצמו בקלסתר-פנים של 'אנר'הם', ואז נצול מהקטרוג (הדושין דאורייתא ח"ב ו). [ב] סגלה לבטל את ה'פחד', לזכר 'אנר'הם אבינו' (פחד ד).

"מטבע של אנר'הם אבינו, זקן וזקנה מצד אחד, בחור ובתולה מצד אחד" (בבא-קמא צז:)

פח. חיי-מוהר"ן קיד - ויהי היום, התפלל אחד נעילה לפני העמוד ביום-כפור שלא ברצון רבנו ז"ל (בזלטיפאליע שנת תקס"א), ונשתקל מלולו באמצע התפלה, ולא היה יכול לפתח פיו בשום אופן, עד שהכרח להסתלק בחרפה גדולה. ועמד אחר תחתיו!

ואחר-כך במוצאי יום-הכפורים, אמר רבנו ז"ל דברי צחות נאה בדרבו, על ענין הבעלי-תפלה של אותו יום-כפור: שהוא "מטבע של אנר'הם אבינו, זקן וזקנה מצד אחד, בחור ובתולה מצד אחד" (בבא-קמא צז:). פי בתחלה התפלל חותנו של הבעל נעילה הנ"ל, ואחר-כך חתנו הנ"ל, ושניהם התפללו בשביל נשותיהם, כדי להתפטר בעיניהם וכו'.

לקוטי תפלות על התורה - פרשת לך לך

תפלות בענין: לך לך מארצה | ארץ ישראל מסגל לבנים | ואת הנפש אשר עשו | אחד היה אברהם | זאת בריתי אשר תשמרו | ברית מילה | והיה תמים | חסד לאברהם | מדות טובות | רצון וחשק חזק

והבלבולים, ועל כל מניעות המוח. ותשפיע לי ממון בשפע על הוצאות וכל הצטרכות הדרך.

ואזכה לנסע בשלום, ולבא בשלום לארץ ישראל, שלום בגופי ובתורתי ובממוני, שלום בלי פגע. ותצילני מפל מיני הרהורים רעים, ומפל מיני פגמים. ולא יגיע לי חזק חסוֹשֵׁלום עליידי הדרך הרחוק הזה, בשום דבר שבעולם, בגוף ונפש וממון, לא בגשמיות ולא ברוחניות. ואצא בשלום, ואבוא בשלום.

ואזכה לפעל שם בארץ ישראל כל צרפי. לזכות להתקרב אליך באמת עליידי קדשת ארץ ישראל, וליכד ולעלות מדרגא לדרגא, בקדשה ובטהרה גדולה פרצונך הטוב.

[א] לקוטי תפלות ח"א פד
(על פי לקוטי מוה"רן ח"א קנה, אריכות אפים עליידי ארץ ישראל)
"לך לך מארצה וממולדתך ומבית אביך, אל הארץ אשר אראך" (בראשית יב, א)
"לזרעך אתן את הארץ הזאת" (בראשית יב, ז)
שנזכה מהרה לבא לארץ ישראל, אשר טרח ויגע אברהם אבינו עליו השלום ימים ושנים הרבה מאד, עד שגלה לו השם יתברך את הארץ הקדושה הזאת

[ב] לקוטי תפלות ח"א מח
(על פי לקוטי מוה"רן ח"א מח, על אשר מעלתם - לעיל אות ב)
"לך לך מארצה וממולדתך ומבית אביך, אל הארץ אשר אראך - ואעשה לגוי גדול" (בראשית יב, א-ב)
"ושם תזכה לבנים" (רש"י)
- ארץ ישראל מסגל לבנים -
שנזכה לבנים עליידי שנזכה לבא לארץ ישראל

ותזכני מהרה, לבא לארץ ישראל, לארץ הקדושה, חיש קל מהרה. וזכנו ברחמיך הרבים, לבנים חיים וקיימים, לעבודתך וליראתך ולתורתך. חוס וחמל ורחם, ותן לבנינו ולבנותינו, ולכל יוצאי חלצינו, חיים טובים וארפים, (ובפרט להילד פלוני בן פלוני וכו'. ולהילדה פלונית בת פלונית וכו').

רחם עליהם ועלינו בזכות אבותם, ותן להם חיים טובים וארפים, ותאריך ימיהם ושנותם, יהמו נא ויכמרו נא רחמיך עליהם ועלינו, ותאמר די לצרותם. "היטיבה ה' לטובים ולישרים בלבבותם". יהי שלום בחילם שלוח בארמנותם, אין פרץ ואין יוצאת ואין

אנא ה', רחמן מלא רחמים, חסדן מלא חסדים, טוב מלא טובות, צדיק מלא צדקות, מושיע מלא ישועות. הטיבה ברצונך עמי, ותן לי ברחמים וחסד ובמתנת חנם, שאזכה מהרה לבא לארץ ישראל, לארץ הקדושה, הארץ אשר ירשו אבותינו, הארץ אשר כל הצדיקים אמתיים נכספה וגם כלתה נפשם להיות שם. ורבים באו לשם, ותקנו שם מה שפעלו, וזכו שם למה שזכו.

הכל עליידי קדשת ארץ ישראל, שהיא נקדה הקדושה של כל העולם. אשר טרח ויגע אברהם אבינו עליו השלום, ימים ושנים הרבה מאד. והביט, וראה, והבין, וחקר, וחקק, וחצב, ומדד, ושקל, ומנה, עד שגלה לו השם יתברך את הארץ הקדושה הזאת, שהיא יסוד נקדת הקדשה, יסוד האמונה, והבטיחו להנחיל אותה לזרעו אחריו לדורותם.

עלי כן רחם עלי למען שמך, וזכני בזכותו וכחו, ובזכות כל הצדיקים שזכו לבא לשם, שאזכה גם אנכי הנבזה והפחות בתכלית שאין פחיתות אחריו, לדלג ולקפץ מהרה, על כל המניעות והעכובים והפכסובים המונעים מלנסע לארץ ישראל, לשבר הכל מהרה, ולבא בזריזות גדול לארץ ישראל הקדושה.

חוס ורחם עלי, והביאני לשלום מהרה לארץ ישראל. וחזק ואמץ דעתי ולבבי, שאזכה לעבר על כל המניעות והעכובים

צוּחָה בְּרַחוּבוֹתֶם, לְעַד וּלְדוֹרוֹת וּלְדוֹרוֹת
דוֹרוֹתֶם, רַאשֵׁיתֶם מִצֶּעַר, יִשְׁגָּה מְאֹד אַחֲרֵיתֶם,
”כַּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה, כֵּן
יַעֲמַד זְרַעַם וְשִׁמוֹתֶם”.

וְתַצִּיל אוֹתָם וְכָל יַלְדֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, מֵעַיִן־
הָרַע, וּמִפְּנֵעַ רָע, וּמִכָּל מִינֵי נֹגַע
וּמַחֲלָה, וְתִשְׁלַח לָהֶם רְפוּאָה־שְׁלֵמָה מִן
הַשָּׁמַיִם, לְכָל רַמ"ח אַבְרֵיהֶם וְשֵׁס"ה גִּידֵיהֶם,
וְיִזְכּוּ לַהֲיוֹת חַיִּים בְּרִיאִים וְקַיָּמִים, יִבְלּוּ יְמֵיהֶם
בְּטוֹב וְשִׁנְיָהֶם בְּנַעֲיָמִים. וְנִזְכָּה שִׁינְאוֹ מֵהֶם
דוֹרוֹת הַרְבֵּה וְדוּרֵי דוֹרוֹת עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת.

רַחֵם עֲלֵיהֶם וְעַלֵּנוּ לְמַעַן שְׂמֶךָ, וְתִגְדַּלְם לְתוֹרָה
וּלְחַפָּה וּלְמַעֲשֵׂים־טוֹבִים, לְאַרְךָ יָמִים
וְשָׁנִים, "עוֹד יִגְבוּנוּ בְּשִׁיבָה דְשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ”.

☪ [ג] לְקוּטִי־תַפְלוֹת ח"א קמט ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב השמטה בתחלת הספר, 'אחד היה אברהם' -
לעיל אות ד)

"אחד היה אברהם" (יחזקאל לד, כג)

שלא יהיה כח לשום אדם שבעולם למנע אותי מדרך-
האמת - ושאהיה דומה בעיני 'כאלו אני יחיד בעולם'
כמו 'אברהם אבינו', ולא אשמע ולא אסתכל על שום
מונע ומעכב ומלעיג ומתלוצץ ומבלבל בעולם

"פְּנֵה אֵלַי וְחַנְּנֵי כִּי יַחֲדָה וְעַנִּי אֲנִי. שְׂקַדְתִּי
וְאֶהְיֶה כַּצֶּפֶר בּוֹדֵד עַל גֵּג". רְבוּנוּ שֶׁל
עוֹלָם, מָה אֹמֵר מָה אֹדְבֵר, "הַבֵּט יָמִין וּרְאֵה
וְאִין לִי מְבִיר, אֲבָד מְנוּס מִמְּנִי, אִין דּוֹרֵשׁ
לְנַפְשִׁי. זַעֲקַתִּי אֲלֶיךָ ה', אֲמַרְתִּי אַתָּה מַחְסִי
חֲלָקִי בְּאָרֶץ חַיִּים. הַקְּשִׁיבָה אֶל רִנָּתִי כִּי דְלוּתִי
מְאֹד, הַצִּילֵנִי מִרּוֹדְפֵי כִּי אִמְצֹו מִמְּנִי”.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, יוֹדַע תַּעֲלוּמוֹת, עֵצָם הָאֵמֶת
וְחַפֵּץ בְּאֵמֶת, קְרוֹב לְקוֹרְאָיו בְּאֵמֶת,
אַתָּה לְבַד יוֹדַע אֶת כָּל הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר נַעֲשָׂה
עִמִּי בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, מִי וְמִי הָעוֹמְדִים עָלַי בְּכָל
יוֹם בְּנַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, לְמַנְעַ וּלְעַכֵּב אוֹתִי
חַס־וְשָׁלוֹם מִדְּרֹךְ־הַחַיִּים.

"ה' מָה רְבוּ צָרֵי רַבִּים קָמִים עָלַי". אַתָּה יוֹדַע
בְּכַמָּה מִינֵי מַנְיַעוֹת, וְעַפּוּבִים, וְהַסְתּוֹת,
וּפְתוּיִים, וּבְלַבּוּלִים, שְׂמַתְגַּבְּרִים עָלַי בְּכָל עֵת
לְמַנְעַ אוֹתִי חַס־וְשָׁלוֹם מִדְּרֹךְ־הָאֵמֶת,
מִלְּהַתְקַרֵּב אֲלֶיךָ וּלְיִרְאֵיךָ וּלְצַדִּיקִים־הָאֱמֵתִים.

וּבְעֵצָם שְׂפָלוֹתִי, וּרְבוּי עוֹנוֹתִי, וְעֵצָם פְּזוּר
נַפְשִׁי, וּבְלַבּוּל דַּעְתִּי, שֵׁישׁ לִי מִמְּנֵי
בְּעֵצָמִי, עוֹד הֵם מַתְגַּבְּרִים וּמַתְגַּבְּרִים בִּי בְּכָל־עֵת,
הַמְּנִיעוֹת וְהַעֲפוּבִים מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, הֵן
הַמְּנִיעוֹת מִבְּנֵי־הַבַּיִת וְהַקְּרוֹבִים, הֵן הַמְּנִיעוֹת
מִשָּׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם, מִרְבוּי הַשְּׁנוּי דַּעוֹת
וְהַמַּחֲלָקָת שֶׁבְּעוֹלָם עַל נִקְדַּת הָאֵמֶת לְאֵמֶתוֹ.

וְעַתָּה ה' אֱלֹקִים אֵמֶת, עֲזֹרֵנִי וְהוֹשִׁיעֵנִי
וְחַזְקֵנִי וְאִמְצָנִי בְּעַבְדוֹתֶךָ בְּאֵמֶת, וְזַכְּנִי
לְהַתְקַרֵּב לְיִרְאֵיךָ וְתַמִּימֶיךָ הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֶיךָ
בְּאֵמֶת, וְלֹא יִהְיֶה כַח לְשׁוֹם אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם לְמַנְעַ
אוֹתִי מִדְּרֹךְ־הָאֵמֶת בְּשׁוֹם אַפֵּן בְּעוֹלָם, יִהְיֶה מִי
שִׁיחִיָּה, הֵן קְרוֹב, הֵן רְחוֹק.

וְתַחֲזֵק אֶת דַּעְתִּי בְּאֵמוּנָתְךָ תְּמִיד, וְאֶהְיֶה
דוֹמָה בְּעֵינָי: 'כְּאֵלוֹ אֲנִי יַחֲדָה בְּעוֹלָם',

כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם". וְלֹא אֲשַׁמַּע
כָּלֵל, וְלֹא אֶסְתַּכַּל, עַל שׁוֹם מוֹנֵעַ וּמַעֲכָב
וּמַלְעִיג וּמַתְלוצֵץ וּמַבְלַבֵּל בְּעוֹלָם. וְלֹא יוֹכֵל
שׁוֹם אָדָם לְבַלְבֵּל אוֹתִי, מִדְּרֹךְ הָאֵמֶת וְהַיִּשָּׁר,
אֲפִלּוּ גְדוֹלִים מִמְּנֵי וְצַדִּיקִים בְּנֹגְדֵי.

רַק אֲזַכָּה לְהַתְנַהֵּג בְּדְרֹךְ־הָאֵמֶת, כְּפִי מַה
שְׂלַמְדַתְּנִי מְנַעֲרֵנִי, עַל־יַדִּי רְבוּתֵנוּ
הַקְּדוּשִׁים הָאֱמֵתִים. וְאֶהְיֶה רְגִיל לֹאֹמֵר בְּנַפְשִׁי:
"שְׂאִינִי יוֹדַע כָּלֵל מַה נַּעֲשָׂה בְּעוֹלָם עִם כָּל
אֶחָד וְאֶחָד!" - רַק אֲנִי בְּתַמִּי אֲלֶיךָ בְּדְרֹךְ הָאֵמֶת
כְּפִי מִדְּרַגְתִּי, כַּאֲשֶׁר לְמַדַּתְּנִי עַל־יַדִּי בְּחִירֵי
צַדִּיקֵיךָ הָאֱמֵתִים, שֶׁהֵם 'נִקְדַּת הָאֵמֶת' שֶׁבְּכָל
הָעוֹלָמוֹת, וְלֹא אֶסְתַּכַּל עַל שׁוֹם דַּעָה וְרִצּוֹן
שֶׁהוּא נֹגֵד רְצוֹנָם, שֶׁהוּא רְצוֹנְךָ בְּאֵמֶת.

וְאֲפִלּוּ כְּשִׁיחִיָּה הַהֲכָרָח לְהַתְוַעֵד עִם בְּנֵי־
הָאָדָם וּלְדַבֵּר עִמָּהֶם, הֵן בְּמַלִּי דְשִׁמְיָא
וְהֵן בְּמַלִּי דְעַלְמָא, אֶהְ-עַל־פִּי־כֵן לֹא יִבְלַבֵּל
דַּעְתִּי מִן הָאֵמֶת לְאֵמֶתוֹ כָּלֵל, וְאֲזַכָּה לְקַיָּם
בְּאֵמֶת מִקְרָא שְׂפָתוֹב: "מִי לִי בְּשָׁמַיִם, וְעַמּוֹךָ לֹא
חִפְצַתִּי בְּאָרֶץ". יִהְיוּ לְרִצּוֹן אֲמַרִי כִּי וְהַגִּיזוֹן לְבִנִי,
לְפָנֶיךָ ה' צוּרִי וְגוֹאֲלִי.

☪ [ד] לְקוּטִי־תַפְלוֹת ח"א נג ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א נג, 'ה'א הדעת' - לעיל אות יא וְאוֹת סז)

"וְאֵת הַנַּפֶּשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחַרְוֹן" (בראשית יב, ה)

"אברהם מגיר האנשים, ושרה מגירת הנשים"

(רש"י: תרגום יונתן; בראשית דב"ה לט, יד)

שנזכה להעמיד תלמידים הגונים הרבה, ולהאיר בהם דעת קדוש ואמתי, ולקרב בני-אדם לעבודת השם-יתברך, ועל-ידי-זה נזכה להוליד בנים חיים וקיימים

ותזכני ברחמיך הרבים ותסדיך העצומים, להעמיד תלמידים-הגונים הרבה, להאיר בהם דעת קדוש ואמתי, להדריךכם בדרך ישרה, להודיעם "את הדרך אשר ילכו בה, ואת המעשה אשר יעשו", כפי מה שקבלנו מרבותינו הקדושים זכרונם-לברכה, בדרך אשר דרכו בו אבותינו מעולם, להאיר בהם עצות נכונות וישרות, ולעוררם ולהקיצם משנתם, להכניס בהם דעת ויראת-שמים, באפן שיזכו לשוב אליך באמת, בכל לבבם ובכל נפשם ובכל מאדם. "אלמדה פשעים דרכיך וחטאים אליך ישובו".

ותצילני ותשמרני ברחמיך הרבים, שלא יעלה בדעתי שום פניה ומחשבת חוץ חסיושלום, בענין התקרבות בני-אדם, בשביל להרבות כבודי חסיושלום, רק כל פונתי תהיה באמת בשביל כבודך, כדי למלאת רצונך.

ותתן פח ליעף כמוני, לסבל ולקבל באהבה, כל הטרחות והיגיעות שצריכין בשביל עסק זה, לקרב בני-אדם לעבודת-השם-יתברך.

ואזכה לרדף אחריהם בכל פחי לקרבם לעבודתך, וכל פונתי יהיה לשמך לבד באמת, כדי להשלים דעתי בתכלית השלמות פרצונך הטוב.

ועל-ידי-זה תזכני להוליד בנים חיים וקיימים בקדשה ובטהרה לשמך ולעבודתך, ותרבה זרענו כחולי-הים וככוכבי השמים לרוב.

☪ [ה] לקוטי-תפלות ח"א כג ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א כג, צוית צדק)

"זאת בריתי אשר תשמרו ביני וביניכם וגו'. ונמלתם את בשר ערלתכם, והיה לאות ברית ביני וביניכם. וכן שמנת ימים ימול לכם כל זכר לדרתיכם" (בראשית יז, ייא-יב)

שנזכה ל'קדשת הברית' - למען בריתך אשר חתמת בבשרנו

אלקיני ואלקי אבותינו, אלקים חיים ומלך עולם, אי-ל חי חלקנו צורנו, צוה

להציל ידידות שארינו משחת, למען בריתך אשר שמת בבשרנו.

רבוננו של עולם, מה רב טובך אשר עשית עמנו, אשר חמלת על נפשנו, וחשבת מרחוק להטיב אחריתנו, ונתת בריתך בינה ובין אברהם אהבה, והקמות בריתך את יצחק, ואת זרעו ישראל, ואת זרע זרעו לדורותם, וחסת על תקון נפשותינו ונפש זרענו, וצוית אותנו לכנס בבריתו של אברהם אבינו, למוזל את בשר ערלתנו ביום השמיני.

"מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו", מי יפאה, מי יהדר, מי יהלל, מי ישבח, מי יוכל להודות לך, ולברכך ולשבחך ולפארה, על כל החסד והטובה הגדולה והנוראה הזאת אשר עשית עמנו, אשר קדשת ידך מבטן, וצאצאיו חתמת באות ברית-קדש.

על-כן באתי להפיל תהנתי לפניך ה' אלקי ואלקי אבותי, אב החסד, אב הרחמן, הגואל ממות ופודה משחת, עשה למען בריתך אשר חתמת בבשרנו, וחמל על נפשותינו, וקומה בעזרתנו והושיענו למען חסדך, שנזכה לקדש ולטהר עצמנו בקדשת הברית, בתכלית השלמות באמת פרצונך הטוב.

ותגן עלינו ותעזרנו, שנהיה נשמרים מכל דבר רע, שלא נהרהר ביום שום הרהור בעולם, ולא נבא לידי טמאה בפליכה.

ותצילנו ברחמיך הרבים, מכל מיני פגם-הברית שבעולם, ועשה למענך ולא למעננו. עשה למען כל הצדיקים והחסידים האמתיים הקדושים והטהורים, אשר התגברו על יצריהם למען כבודך, ועמדו בנסיונות גדולות ונוראות, וכפו את יצרם וקדשו את שמך, עד שזכו לקדשת הברית בתכלית השלמות פרצונך.

ולמענם, ולמען אבותינו אברהם יצחק ויעקב, עשה, וחוסה עלינו, ועזרנו והושיענו, וקדשנו וטהרנו בקדשתך העליונה, באפן שנזכה גם-כן לשמירת-הברית באמת פרצונך הטוב.

☪ [זו] לקוטי תפלות ח"א צו ☪

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א פב, ה'נעלבים ואינם עולבים' - לעיל אות עז)
"ונמלתם את בשר עולתכם, והיה לאות ברית ביני וביניכם. וכן שמנת ימים ימול לכם כל זכר לדתיתכם וגו'. ואברהם בן תשעים ותשע שנה בהמלו בשור ערלתו"
(בראשית יז, יא-יב:כד)

שנזכה לשמירת הברית, ולבטל קלפת הערלה -
ושנזכה לקים מצות מילה ופריעה בתכלית השלמות

ידם, רק יתקנו אותו בכל התקונים והקדשות שצריכין לתקן ולקדש את התינוק על-ידי מצות מילה, ויהיה נמשך עליו צלם אלקים, צלם דמות תבניתו. ויזכה להיות שומר הברית באמת, ולא יפגם בבריתו לעולם.

וילכו יונקותיו, ויזכה להוליד בנים ובנות חיים וקיימים לעבודתך וליראתך, ויצאו מפל אחד מישראל דורות הרבה עד סוף כל הדורות, וכלם יפירו וידעו את שמך הגדול, ויעשו רצונך באמת כל ימיהם לעולם, למען יתגלה אלהותך בכל העולמות על-ידי ישראל עמך אשר בחרת.

☪ [זי] לקוטי תפלות ח"א קיג ☪

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א קכג, 'העקר לקשר עצמו להצדיק')

"התהלך לפני והיה תמים" (בראשית יז, א)

שנזכה להתנהג בתמימות ופשיטות, בזכותו של אברהם אבינו, ובזכות כל הצדיקים האמתיים

"אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה',
אשפילה בדרך תמים מתי תבוא אלי,
אתהלך בתם לבני בקרב ביתי. תם וישר יצרוני כי קויתיה. ואני בתמי אלה פדני והגני".

רבונו של עולם, מלא רחמים, התמים במעשיו, התם ומתמם עם תמימים. רחם עלי וזפני לתמימות באמת, ואזכה לקשר את עצמי באמת ובתמים, לצדיקים ובשרים ותמימים אמתיים שבדור, אשר זכו לשמש צדיקים אמתיים ולקבל מהם דרך האמת והישר.

ואזכה לסלק ולבער ולבטל כל חכמתי ושכלי ודעתי נגדם, פאלו אין לי שום שכל כלל, רק לקים כל היוצא מפיהם, ועל כל אשר יאמרו כי הוא זה, ולא אסור ימין ושמאל.

רחם עלי בעל הרחמים, והצילנו מפל מיני בלבולים, ומפל מיני חכמות של העולם שאינם אמתיים, רחם עלינו והצילנו מהם, אל ישעו אל דרכיהם לפי, ולא אסור מאמרי פיהם של הצדיקים הקדושים אמתיים, המנהלים אותנו ברחמים באמת ובתמימות על-פי דרכי התורה שקבלנו מפי משה רבנו עליו השלום.

שמרנו והצילנו, מפל מיני כפירות ובלבולי אמונה הפאים מחכמות האלה. זפנו והכניסנו לתוך דרכי התמימות באמת לאמתו, באפן שאזכה לאמונה שלמה באמת, ולקיים את כל תורתך באהבה ובאמת ובתמים כל ימי חיי.

ובכן תזכני ותעזרני ותושיעני, להתגבר בכל עז, לשבר ולבטל את יצרי הרע, וכל תאותי ומדותי הרעות, ותכף את יצרי להשתעבד לה, עד שאזכה לגרש ולשבר ולהכניע מעלי, כל הקלפות והסטרוין אוחרנין שבכל העולמות, הן שלש הקלפות הטמאות לגמרי, שהם: "רוח סערה, וענן גדול, ואש מתלקחת". הן הרע שבננה, הפל אזכה לכלות ולשבר ולבטל לגמרי.

עד שאזכה לברר בחינת נגה, לברר הטוב שבה ולהעלותה אל הקדשה, באפן שינגה יכלל בקדשה העליונה באמת, וכל הקלפות הטמאות יסתלקו ויתבטלו ממני בבטול גמור, ולא יהיה להם שום שליטה ואחיזה בי חסי ושלוש מעתה ועד עולם.

ותעזרני ותזכני לשמירת הברית באמת, ותבטל ותסיר ממני קלפת הערלה, ערלת לב וערלת בשר, ואזכה להכלל באמת בקדשתך העליונה.

ותרחם על כל ילדי עמך בית ישראל הנכנסין לבריתו של אברהם אבינו, ותזמין לכלם תמיד, מזהלים פשרים והגונים ואמנים וזריזים באמת, באפן שיקימו מצות מילה ופריעה בתכלית השלמות פרצונך הטוב, כי אתה קדשת ידך מבטן, וצאצאיו חתמת באות ברית קדש, וצויתנו ברחמיך: "למול את בנינו, בן שמונת ימים, להכניסם בבריתו של אברהם אבינו.

על-כן זפנו ועזרנו, ותזמין תמיד מזהלים פשרים והגונים ואמנים וראויים לעסק במצוה נוראה הזאת.

ותעמד על ימינם ותסמכם, שיזכו לקים מצוה זאת בשלמות הראוי, באפן שלא יקלקלו חסי ושלוש להתינוק הנמול עלי

אָבִינוּ מִלִּפְנֵי אֲדִירָנוּ בּוֹרְאֵנוּ גּוֹאֲלֵנוּ, יוֹצְרֵנוּ קְדוֹשֵׁנוּ קְדוֹשׁ יַעֲקֹב, רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל, הַמְלִיךְ הַטּוֹב וְהַמְטִיב לְכָל, טוֹבֵי־עֵין בְּאֵמֶת, זַכְּנֵי בְּרַחֲמֵיךָ הַרְבִּים שְׂאֻזָּה לְהַתְּדַבֵּק בְּמַדּוּתֵיךָ הַטּוֹבִים, לְהִיּוֹת טוֹבֵי־עֵין בְּאֵמֶת תָּמִיד.

וְתַבִּיט עָלַי בְּעֵינֶיךָ הַטּוֹב, בְּעֵינָא חֲדָא דְרַחֲמֵי, וְתַמְשִׁיד וְתַשְׁפִּיעַ עָלַי טוֹבֵי־עֵין, וְתַשְׁמְרֵנִי וְתַצִּילֵנִי, שְׁלֵא יִהְיֶה עֵינֵי רְעָה לְכָל בְּגַדְלַת חֲבָרֵי, וּבְגַדְלַת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ.

☉ [י] לְקוּטֵי־תַפְלוֹת ח"א ק ☉

(על־פי לקוטי־מזרח"ן ח"א קמב, 'מי שאי־אפשר לו ללמד' - לעיל אות ג)
שְׂנֻזָּה לְכַסֵּף וּלְהַשְׁתַּוְּקֵק לְהַשִּׁים יִתְבַּרַךְ בְּרִצּוֹן וְחַשְׁקֵךְ חֲזָק, כְּמוֹ אֲבָרְהָם אָבִינוּ - וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכָּה לְלַמֵּד מִתּוֹךְ הַסְּפָרָה הָעֲלִיוֹן הַנִּכְתָּב עַל הַלְבֵי־הָעֲלִיוֹן עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים־הָאֱמֵתִים

"נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת ה', לְפִי וּבִשְׂרֵי יְרַנְנֵנּוּ אֵל אֵל חַי. צְמָאָה לָךְ נַפְשִׁי, כְּמָה לָךְ בִּשְׂרֵי, בְּאַרְץ צִיָּה וְעֵיף בְּלֵי מַיִם. צְמָאָה נַפְשִׁי לְאֵלֶיךָ לֹאֵל חַי, מִתִּי אָבוּא וְאַרְאָה פְּנֵי אֵלֶיךָ."

מְלֵא רַחֲמִים, רַחֵם עָלַי, וְהִיָּה בְּעֲזָרִי, וְזַכְּנֵי שְׂאֵת־חֵיל לְהַרְגִיל אֶת־עַצְמִי, לְכַסֵּף וּלְהַשְׁתַּוְּקֵק וּלְחַשֵּׁק תָּמִיד, בְּרִצּוֹן וְחַשְׁקֵךְ חֲזָק וְאֵמֶת, לְתוֹרַתְךָ וּלְעִבּוּדְתְךָ, וּלְהַתְּקַרֵּב אֵלַיךָ בְּאֵמֶת.

עַד שְׂאֻזָּה עַל־יְדֵי חַשְׁקֵךְ וְהַרְצוֹן הָאֵמֶת שֶׁבְלָב, לְלַמֵּד מִתּוֹךְ הַסְּפָרָה־הָעֲלִיוֹן הַנִּכְתָּב עַל הַלְבֵי־הָעֲלִיוֹן עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים־הָאֱמֵתִים, אֲשֶׁר אֵתָּה מְקַשִּׁיב וְשׁוֹמֵעַ דְּבָרֵיהֶם שֶׁמְדַבֵּר כָּל אֶחָד בְּמִקְוָמוֹ, וְאֵתָּה מְחַבְּרֵם יַחַד וְכוֹתֵב מֵהֶם סֵפֶר־זְכוּרֹן, בְּשִׁבְלֵי הַחוֹשְׁבִים בְּלִבָּם וְחוֹשְׁקִים בְּאֵמֶת לְלַמֵּד תּוֹרַתְךָ וּלְעִשׂוֹת רְצוֹנְךָ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "אֲז נִדְבַרְנוּ יְרֵאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וַיִּקְשַׁב ה' וַיִּשְׁמַע, וַיִּפְתַּח סֵפֶר זְכוּרֹן לְפָנָיו, לִירְאֵי ה' וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ.

זַכְּנֵי גַם־כֵּן, לְקַבֵּל וּלְהַמְשִׁיךְ עָלַי הָאֲרָה גְּדוֹלָה מֵהַלְבֵי הַזֶּה, וּלְלַמֵּד מִתּוֹךְ הַסְּפָרָה הַזֶּה, כִּי אֲנִי רַחוּק מְאֹד מֵהַכָּל, רַק אֲנִי מְצַפֶּה לְרַחֲמֵיךָ וְחַסְדֵיךָ, שֶׁתְּזַכְּנֵנִי לְרִצּוֹן וְחַשְׁקֵךְ אֱמֵתִי, אֵלַיךָ וּלְעִבּוּדְתְךָ וּלְתוֹרַתְךָ, בְּאַפְּן שְׂאֻזָּה לְשׁוּב אֵלַיךָ מֵהַרְהָ בְּאֵמֶת בְּרִצּוֹנְךָ הַטּוֹב.

חֹסֵם וְחַמֵּל עָלַי, בְּרַחֲמֵיךָ הַרְבִּים, בְּרַחֲמֵיךָ הַגְּדוֹלִים, עֲזְרֵנִי כִּי עָלֶיךָ נִשְׁעַנְתִּי, "כִּי תִפְאָרֵת עֲזָנִי אֵתָּה, וּבְרִצּוֹנְךָ תָּרוּם קַרְנֵנוּ. יְהִי לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּיוֹן לְפָנֶיךָ ה' צוּרֵי וְגּוֹאֲלֵי". אָמֵן.

"יְהִי לְפִי בְּחֻקֶיךָ לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ". כִּי "אֵתָּה הוּא ה' הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים, וְשָׁמַתְּ שְׁמוֹ אֲבָרְהָם, וּמְצֵאתָ אֶת לְבָבוֹ נְאֻמָּן לְפָנֶיךָ". כִּי הֵלֶךְ לְפָנֶיךָ בְּתַמִּימוֹת, כִּי הָיָה רֹאשׁ לְכָל הַמְּאֻמִּינִים הָאֱמֵתִים הַתַּמִּימִים וְהַיִּשְׂרָיִם, הָעוֹבְדִים אוֹתְךָ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת בְּאֵמֶת וּבְאִמּוּנָה־שְׁלֵמָה.

בְּזַכּוֹתוֹ, וּבְזַכּוֹת כָּל הַצַּדִּיקִים הָאֱמֵתִים וְהַתַּמִּימִים, רַחֵם עָלַי, וְזַכְּנֵי לְהַתְּחִיל מֵעַתָּה לִילְכָךְ בְּדַרְכְךָ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת, בְּאֵמֶת וּבְאִמּוּנָה־שְׁלֵמָה.

☉ [ח] לְקוּטֵי־תַפְלוֹת ח"א ל ☉

(על־פי לקוטי־מזרח"ן ח"א ל, 'מי שרא דספינא' - לעיל אות ג)
תַּתֵּן אֵמֶת לִיעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם" (מִיכָה ז, כ)
שְׂנֻזָּה לְמַדַּת הַחֶסֶד, וּלְעִשׂוֹת חֶסֶד עִם כָּל אָדָם, כְּמוֹ 'אֲבָרְהָם אָבִינוּ' עַל־יְדֵי־הַשְּׁלוֹם

וְעֲזָרְנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, שְׂנֻזָּה לְהַגִּיעַ לְמַדַּת הַחֶסֶד בְּאֵמֶת, בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, כְּמוֹ אֲבָרְהָם אָבִינוּ עַל־יְדֵי־הַשְּׁלוֹם, שְׂאֻחֵז בְּמַדַּת הַחֶסֶד בְּשְׁלֵמוֹת, וְנִזְכָּה לְעִשׂוֹת חֶסֶד וְאֵמֶת עִם כָּל בְּנֵי־אָדָם.

וְנִהְיֶה נִכְלָלִים תָּמִיד בְּמַדְתּוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם אָבִינוּ עַל־יְדֵי־הַשְּׁלוֹם שֶׁהִיָּה מַדְתּוֹ חֶסֶד. וְעַל־יְדֵי הַחֶסֶד הַזֶּה, נִזְכָּה בְּרַחֲמֵיךָ לְחַתֵּךְ וּלְהַבְדִּיל וּלְהַעֲלוֹת אֶת הַמַּלְכוּת־דְּקֻדְשָׁה, מִן הָאָרֶבֶע מַלְכוּתֵי דְסַטְרָא־אֲחָרָא. וְיִתְגַּלֶּה אִמּוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וַיִּקְבְּלוּ בְּלִבָּם אֶת עוֹל מַלְכוּתְךָ, וְתַמְלִיךְ עֲלֵיהֶם מֵהַרְהָ לְעוֹלָם וָעֶד.

☉ [ט] לְקוּטֵי־תַפְלוֹת ח"א נד ☉

(על־פי לקוטי־מזרח"ן ח"א נד, 'זיהי מקץ, זכרון')
שְׂנֻזָּה לְהִיּוֹת מִתְלַמְּדֵיךָ שֶׁל 'אֲבָרְהָם אָבִינוּ', שֵׁשׁ בָּהֶם ה'שְׁלֹשָׁה מַדּוֹת־טוֹבוֹת', וּבִפְרָט לְהִיּוֹת 'טוֹב־עֵין'

וְתַשְׁמְרֵנִי בְּרַחֲמֵיךָ הַטּוֹבִים, וְתַצִּילֵנוּ תָּמִיד מִרְעֵי עֵין, שְׁלֵא יִהְיֶה לָנוּ שׁוּם עֵין־רְעָה, עַל שׁוּם אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם, רַק נִסְתַּכַּל תָּמִיד עַל כָּל אֶחָד בְּעֵין־טוֹבָה.

וְנִזְכָּה לְהִיּוֹת מִתְלַמְּדֵיךָ שֶׁל 'אֲבָרְהָם אָבִינוּ' עַל־יְדֵי הַשְּׁלוֹם, שֵׁשׁ בָּהֶם שְׁלֹשָׁה מַדּוֹת טוֹבוֹת, שֶׁהֵם: עֵין טוֹבָה, וְנִפְשׁ שְׁפָלָה, וְרוּחַ נְמוּכָה. וְתַשְׁמְרֵנִי וְתַצִּילֵנוּ מִתְלַמְּדֵיךָ שֶׁל 'בְּלַעַם הַרְשָׁע', שֵׁשׁ לָהֶם שְׁלֹשׁ מַדּוֹת רְעוּת, שֶׁהֵם: עֵין רְעָה, וְרוּחַ גְּבוּהָ, וְנִפְשׁ רַחְבָּה'.